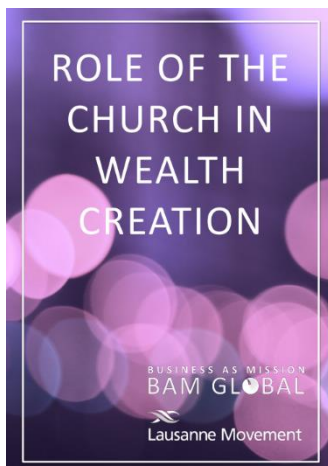

RIJKDOM CREËREN EN DE ROL VAN DE KERK¹

Dit is een vertaling van het eerder verschenen rapport "Role of the Church in Wealth Creation. Het origineel is te vinden op: <https://bamglobal.org/wealth-creation-church>

ROLE OF THE CHURCH IN WEALTH CREATION

*Global Consultation on
Wealth Creation for
Transformation*
March 2017

BUSINESS AS MISSION
BAM GLOBAL

Lausanne Movement

lausanne.org • bamglobal.org

U heeft toestemming om deze vertaling te verspreiden voor persoonlijk en educatieve doeleinden. Commercieel gebruik is verboden.

Wij verzoeken u vriendelijk bij gebruik de volgende referentie tekst te gebruiken: 2017 Global Consultation on Wealth Creation for Transformation; Lausanne Movement & BAM Global, Nederlandse vertaling mogelijk gemaakt door Stichting Business as Mission Nederland.

¹ De vertalers hebben geworsteld met de juiste vertaling van het woord "Wealth". We verwijzen hierbij graag naar stelling 8 uit het Manifest (Blz 5). Meestal als het woord 'rijkdom' in de Schrift voorkomt, wordt het gebruikt in de gewone betekenis van fysieke en financiële overvloed - in verwijzing naar Gods zegeningen, in voorbeelden van vrijgevigheid, en in waarschuwingen tegen hebzucht en tegen misleiding van het hart.

Inhoud

Voorwoord.....	4
Manifest voor het scheppen van Rijkdom, het Creëren van Welvaart	5
Samenvatting: De rol van de Kerk bij het Creëren van Rijkdom voor Transformatie	7
De Taak van de Kerk bij het creëren van Rijkdom voor Transformatie.....	9
1.0 Wat bedoelen we met ‘het creëren van Rijkdom voor Transformatie’?	9
1.1 Betekenis en bronnen van ‘welvaart’.....	9
1.2 Wat bedoelen we met ‘holistische transformatie’?.....	10
1.3 Wat bedoelen we met ‘de kerk’?	11
2.0 Waarom krijgen de meeste Christenen zelden of nooit onderwijs in de kerk over werk, het creëren van welvaart en bedrijven?.....	11
2.1 De tweedeling tussen sacraal en seculier duurt voort.	11
2.2 Gebrek aan zakelijke ervaring.	13
2.3 Gebrek aan onderwijs over bedrijven en het creëren van rijkdom bij zowel de formele als niet-formele opleiding.	14
2.4 Gebrek aan robuuste, breed gedeelde evangelische theologie over het creëren van rijkdom..	14
2.5 Percepties over corruptie binnen de zakelijke omgeving.	14
2.6 Bezorgdheid over mogelijke vervreemding van vermogende schenkers.	15
2.7 Extremen van welvaartstheologie en des-investeringstheologie vermijden.	15
2.8 Gebrek aan zichtbare structuur voor toerusting en uitzending.....	15
3.0 Wat zou de rol van de kerk kunnen zijn bij het creëren van rijkdom?.....	16
3.1 Een proces in vier stappen	16
3.2 Moedig jongeren aan om een roeping voor het bedrijfsleven te overwegen.	18
3.3 Een voorbeeld uit Azië: opleiding van pastor-zakenmensen.	19
3.4 Een ander voorbeeld uit Azië, de Koreaanse BAM beweging.	21
3.5 Een voorbeeld uit Afrika: verband met andere structuren voor een grotere impact.....	23
3.6 Afrika; financiële revitalisering van een bisdom door het ontwikkelen van bedrijvigheid.....	24
3.7 Een voorbeeld uit Noord-Amerika: commercieel gebruik van kerkgebouwen.....	25
4.0 Welke beperkingen of waarschuwingen zouden er moeten zijn voor de kerk die een actieve rol wil hebben bij het creëren van rijkdom.	26
4.1 Kerken als bedrijven	26
4.2 Argumenten voor en tegen kerken die als bedrijf opereren.....	27
4.3 Door de kerk gesubsidieerde bedrijven kunnen bedrijven met een winstoogmerk verdrijven.	27
4.4 Risico’s om af te dwalen.....	27
4.5 Gevaren voor predikanten die ongepaste controle willen uitoefenen.....	28

5.0 Welke bronnen zijn beschikbaar die ondernemers.	28
5.1 Voorbeelden en casestudy's	28
5.2 Professionele Trainingen en Opleidingen	30
5.3 Informele Trainingen en Opleidingen	30
5.4 Boeken.....	31
5.5 Websites and Blogs	32
5.6 Audio and video materials.....	33
Appendix.....	33

Voorwoord

'Maar gij zult aan de Here, uw God, denken, want Hij is het, die u kracht geeft om vermogen te verwerven' (Deut 8:18 NBG51)

'Nee, u moet beseffen dat het de HEER, uw God, is die u instaat stelt om die welvaart te verwerven, omdat hij zich wil houden aan wat hij uw voorouders onder ede heeft beloofd, zoals hij dat tot nu toe heeft gedaan' (Deut 8:18, NBV)

De Bijbel spreekt op drie manieren over rijkdom; één is slecht en twee zijn goed. *Hamsteren* van rijkdom wordt veroordeeld. *Het delen* van rijkdom wordt aangemoedigd. Rijkdom *scheppen* is zowel een goddelijk geschenk als een opdracht, en er is geen rijkdom om te delen tenzij het eerst is gecreëerd. Maar al te vaak wordt de kwestie van het creëren van rijkdom verkeerd begrepen, verwaarloosd of zelfs afgewezen. Hetzelfde gebeurt met hen die rijkdom en welvaart creëren.

De 'Global Consultation on *The Role of Wealth Creation for Holistic Transformation*' (Overleg over de rol van het creëren van welvaart voor een holistische transformatie) was er op gericht dit aan te spreken. Wij waren met ongeveer 30 mensen, afkomstig uit 20 verschillende landen, voornamelijk werkzaam in het bedrijfsleven, maar ook vanuit kerken, zending en wetenschap. Tijdens het consultatieproces 2016-2017 bespraken we verschillende aspecten van het creëren van welvaart, waaronder raakvlakken met; rechtvaardigheid, armoede, de bijbelse grondslagen, cultuur, welvaartscheppers, rentmeesterschap van de schepping en de rol van de kerk. De bevindingen zijn samengevat in het *Wealth Creation Manifesto* en werden gepubliceerd in verschillende *rapporten* en een *boek*. Zie de website van BAM-Global, <https://bamglobal.org/reports/> en in de toekomst de vertalingen van verschillende rapporten.

Al deze bevatten een *schat aan kennis* en inzichten, gebaseerd op de Schrift, geworteld in de geschiedenis en onderlegd door hedendaagse gesprekken en voorbeelden.

Goud in de grond heeft geen bijzondere waarde totdat het wordt ontdekt, gewonnen en verhandeld. Gebruik makend van de metafoor van de mijnbouw wil ik u drie 'goudmijnen' noemen waar we naar hebben gezocht tijdens ons consultatieproces.

De bijbelse goudmijn

Uit het manifest: *'Rijkdom creëren is geworteld in God de Schepper, die een wereld heeft geschapen die bloeit met overvloed en diversiteit. Wij zijn geschapen naar Gods beeld, om samen te scheppen, met hem en voor hem, om producten en diensten voor het algemeen welzijn te creëren. Welvaart creëren is een goddelijke roeping en een door God gegeven geschenk, en het wordt in de bijbel geprezen.'* Er is nog veel meer goud te delven in de bijbelse goudmijn.

De historische goudmijn

Het creëren van welvaart die tot transformatie leidt, is niet nieuw. Uit het manifest: *Welvaart creëren door middel van het bedrijfsleven heeft bewezen de kracht te hebben om mensen en landen uit de armoede te halen.* Door de geschiedenis heen zijn er veel verhalen over holistische transformatie door het creëren van welvaart, en sommigen zijn nog nooit verteld. het creëren van welvaart heeft een geschiedenis en die moeten we verder onderzoeken. Via onze rapporten kunt u graven in *historische goudmijnen*.

De wereldwijde goudmijn

Het creëren van welvaart is geen fenomeen uit de westerse wereld of de rijke wereld. Op alle continenten zijn er mannen en vrouwen die via hun bedrijven een verschil maken. Uit het manifest: *'Scheppers van welvaart moeten door de kerk worden bekrachtigd, en uitgerust en ingezet worden voor dienstbaarheid in de markten van alle volken en landen.'* Wij moeten van hen en anderen leren hoe wij het goud kunnen winnen, dat wij in deze rapporten kunnen vinden.

Ontdek, gebruik en pas de de intellectuele rijkdom toe van het Manifest, van de rapporten en boeken en van de video, en laat ze waarde toevoegen aan uw leven en werk. Deel dit met anderen.

Lees alstublieft het *Wealth Creation Manifesto* waarbij we gebruik hebben gemaakt van de vertaling van het Engels naar het Nederlands zoals geïntroduceerd door INTERSERVE Driebergen.² Het geeft u een context en kader om elk rapport beter te begrijpen. Zie ook de bijlage: *Overleg over het Creëren van Welvaart: Achtergrond en Context.*

Mats Tunehag

Voorzitter van het Convening Team

Bestuur Stichting Business as Mission Nederland: info@Businessasmission.nl

Manifest voor het scheppen van Rijkdom, het Creëren van Welvaart

MANIFEST VOOR HET SCHEPPEN VAN RIJKDOM

Lausanne Movement en BAM Global

www.bamglobal.org

Stellingen

1. Het scheppen van rijkdom vindt haar oorsprong in God, de Schepper, die een wereld van overvloed en diversiteit heeft geschapen.
2. Wij zijn geschapen in Gods evenbeeld om samen met en voor Hem goederen en diensten te creëren voor het algemeen belang.
3. De oproep om rijkdom te scheppen is een heilige roeping en een door God gegeven gave. Deze worden in de bijbel aanbevolen.
4. Mensen die rijkdom scheppen horen erkend te worden in de kerk. Ook horen ze daar toegerust te worden en uitgezonden te worden naar 'de marketplace' onder alle volkeren en naties.

---

² <http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2020/05/Wealth-Creation-Manifesto-Dutch.pdf>

5. Het hamsteren van rijkdom is fout. Het delen van rijkdom dient te worden aangemoedigd. Er is geen rijkdom te verdelen als het niet eerst wordt geschapen.

6. Er is een universele oproep tot vrijgevigheid. Tevredenheid is een deugd. In eenvoud leven is een persoonlijke keuze en onvrijwillige armoede hoort te worden voorkomen.

7. Het doel van het scheppen van rijkdom door business gaat verder dan het vrijgevig geven, hoewel wij dit moeten aanmoedigen. Het ethisch zakendoen is waardevol. Het zorgt voor voorzieningen en het kan een middel zijn om positieve transformatie in de maatschappij te zien ontstaan.

8. Business heeft een bijzonder vermogen om financiële rijkdom te creëren. Ook heeft het de potentie om verschillende soorten rijkdom voor vele stakeholders te scheppen, inclusief sociale, intellectuele, fysieke en geestelijke rijkdom.

9. Het scheppen van rijkdom door business heeft bewezen de mogelijkheid te bieden om mensen en naties uit de armoede te tillen.

10. Het scheppen van rijkdom moet altijd gebeuren met gerechtigheid en met oog voor de armen. Ook moet het rekening houden met de cultuur waarin het plaatsvindt.

11. Het zorgen voor de schepping is niet een keuze. Rentmeester zijn van de schepping en het leveren van business oplossingen voor de uitdagingen die er zijn aangaande het milieu hoort een integraal onderdeel te zijn van het scheppen van rijkdom door business.

Oproep

Wij dragen deze stellingen op aan de kerk wereldwijd, en in het bijzonder aan leiders in business, de gemeente, regeringen en academia.

Wij roepen de kerk op het scheppen van rijkdom te omarmen als een centraal onderdeel van onze missie om de holistische transformatie van volken en maatschappijen te zien ontstaan.

Wij roepen degenen die rijkdom scheppen op tot volharding en tot het gebruiken van hun door God gegeven gaven om zowel God als mensen te dienen.

Ad maiorem Dei gloriam - Voor de grotere eer van God

Samenvatting: De rol van de Kerk bij het Creëren van Rijkdom voor Transformatie

(Cursief gedrukte citaten komen uit het rapport, tenzij anders vermeld.)

Efeziërs 4 leert ons dat de kerk Gods volk moet toerusten om te dienen. Dit rapport onderzoekt de volgende vraag:

Wat is de rol van de kerk en haar leiders bij het onderwijzen, opvoeden, toerusten, en het bekrachtigen van Gods volk ten dienste van het scheppen van rijkdom? Hoe kan de kerk betrokken zijn bij het inspireren, betrekken en vrij zetten van mensen die een bedrijf starten en zo banen creëren, waardoor zij een verlossende invloed hebben op de gehele gemeenschap, en zelfs voor hele sectoren van de economie? Wat is de rol van de kerk in het creëren van rijkdom voor holistische transformatie?

We erkennen dat het creëren van rijkdom een goddelijke gave is. Diverse materiële zegeningen kunnen en moeten de uitkomst zijn van de juiste inzet en gunstig zijn voor de grotere gemeenschap.

Wij geloven dat bedrijven een bijdrage kunnen leveren aan . . . positieve, holistische en verlossende doelen. Wij bevestigen dat bedrijven hun activiteiten kunnen en moeten beoordelen in termen van een viervoudig basisprincipe (de "bottomline"): financieel, sociaal, spiritueel en ecologisch.

De vragen omtrent het creëren van rijkdom worden echter te vaak verwaarloosd of verkeerd begrepen. Een groot struikelblok is de heilige / seculiere kloof ("sacred/secular divide"). We moeten inzien dat *'de aandachtsgebieden van God holistisch zijn, en dus is de missie van de kerk dat ook.'*

Het gebrek aan zakelijke ervaring en onderdeel zijn van bedrijven door predikanten, en het gebrek aan relevante leerstellingen over het scheppen van rijkdom zijn er de oorzaak van dat *'zoveel christenen weinig onderwijs, prediking of discussie in de kerk horen over de activiteiten die het grootste deel van hun tijd bevatten, tussen de tijden van aanbidding door - dat wil zeggen, hun dagelijkse werk.'* Andere redenen zijn onder meer de perceptie van de mogelijke aanwezigheid van corruptie in de zakenwereld en het ontbreken van zichtbare structuren voor het accepteren (initiëren) van taken en de bijbehorende uitvoering.

We stellen vier stappen voor om deze obstakels aan te pakken en de kerk te betrekken bij het toerusten van zakenmensen om te dienen (aanwezig te zijn) door middel van bedrijven.

1. **Voorlichten**: bewustwording creëren door middel van conferenties en andere middelen.
2. **Opleiden** : het bewerkstelligen van *'een verschuiving in het denken van mensen van interesse naar toewijding'*.
3. **Toerusten** : om te dienen als een *'bootcamp voor aspirant-BAM'ers om missionaire ondernemers te worden '*.
4. **Bekrachtigen** : om een stappenplan voor actie te ontwerpen; *'op dit punt zou de kerk proactief moeten zoeken naar hulp en medewerking van andere bedieningen of kerken omwille van het Koninkrijk van God . '*

Deze studie gaat ook in op het belang van het 'scheppingsmandaat', dat de basis vormt voor onze roeping en onze betrokkenheid bij ondernemerschap en commercie.

De studie roept op dat *'de kerk een deel kan en moet zijn van het helpen van individuen, gemeenschappen en economische en sociale structuren bij het werken aan. . . een staat van allesomvattend welzijn, met de uitbanning van zowel economische als geestelijke armoede, tot eer van God. '*

Tegelijkertijd zijn we ons bewust van mogelijke valkuilen, en noemen we enkele beperkingen en geven enkele woorden van waarschuwing voor de kerk die een actieve rol speelt bij het creëren van rijkdom.

Het rapport bevat zowel historische case studies over de taak van de kerk en het creëren van rijkdom, als hedendaagse verslagen uit China, Zuid-Korea, Centraal-Azië, de VS en Rwanda.

Ten slotte herhalen we de oproep uit het *Wealth Creation Manifesto*:

- *We roepen de kerken op om het scheppen van rijkdom te omarmen als een centraal onderdeel van onze missie om de holistische transformatie van volken en maatschappijen te zien ontstaan.*
- *We roepen op tot nieuwe, voortgaande inspanningen om hen die welvaart creëren voor dit doel toe te rusten en op gang te helpen.*
- *We roepen degenen die rijkdom scheppen op tot volharding en tot het gebruiken van hun door God gegeven gaven om zowel God als mensen te dienen.*

Ad maiorem Dei gloriam - Voor de grotere glorie van God

De rol van de Kerk bij het creëren van Rijkdom voor Transformatie.

David Bennett, Roberto Costa de Oliveira, Daniel Gunaseelan, Jeffrey Lee, Laurent Mbanda, Dong-Ho Song, Joseph Vijayam.

Volgens Efeziërs 4 gaf Christus apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraren (of herder-leraren) opdracht om Gods volk toe te rusten voor het werk in zijn dienst³, zodat de kerk als lichaam van Christus kan worden opgebouwd naar eenheid en volwassenheid. Maar wat zijn deze diensten? Zijn zij alleen intern gericht, zodat christenen elkaar dienen? Of zijn zij inclusief een betrokkenheid bij de omringende gemeenschap en de wereld, door deelname aan handel, kunst, onderwijs, politieke processen en sociale diensten? In het bijzonder, wat is de rol van de kerk en haar leiders bij het voorlichten, onderwijzen, toerusten en bekrachtigen van Gods volk ten dienste van het creëren van welvaart? Hoe moet de kerk betrokken zijn bij het inspireren, het activeren en vrij zetten van mensen die bedrijven starten die banen opleveren en die zo een verlossende invloed uitoefenen op de hele gemeenschap, en zelfs op hele sectoren van de economie? Wat is de rol van de kerk bij het creëren van welvaart voor holistische transformatie?

1.0 Wat bedoelen we met 'het creëren van Rijkdom voor Transformatie'?

Laten we eerst eens kijken wat we bedoelen met het creëren van rijkdom (welvaart) voor transformatie, te beginnen met enkele opmerkingen over de betekenis en de bronnen van rijkdom.

1.1 Betekenis en bronnen van 'rijkdom en welvaart'.

In Deuteronomium 8 stelt Mozes zich de dag voor waarop de natie Israël het land zal bezetten dat God hen heeft beloofd. Hij kijkt uit naar een tijd van welvaart, wanneer de oogst overvloedig zal zijn, kostbare metalen worden gedolven, kuddes groot zijn, mooie huizen worden gebouwd, voedsel niet langer schaars is en er niets ontbreekt. Hij waarschuwt het volk, zodat zij dan niet zullen zeggen: 'Mijn kracht en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verworven '(Deut 8:17).⁴ In plaats daarvan moeten zij 'aan de HERE, uw God, denken, want hij is het die u kracht geeft om vermogen te verwerven'

Het is interessant op te merken dat de voornaamwoorden in deze verzen in de Hebreeuwse tekst enkelvoud zijn. 'U [als een individu] 'moet de Heer gedenken. De HEER heeft 'u [als een individu]' kracht gegeven om vermogen te verwerven. Hoewel Mozes zich in andere delen van Deuteronomium richt tot de gemeenschap als geheel (u meervoud), spreekt hij hier tot elke luisteraar als een individuele deelnemer, aan wie God het vermogen heeft gegeven om rijkdom te genereren.

---

³ Griek diakonia, also translated 'ministry'

⁴ Alle Bijbelcitaten zijn uit de NBG '51 vertaling.

In deze verzen is de beoogde toekomstige rijkdom expliciet materieel, inclusief zowel natuurlijke hulpbronnen als producten van menselijke landbouw en arbeid – een overvloed van water, tarwe, gerst, wijnranken, vijgenbomen, olijfolie, granaatappels, honing, brood, ijzer, koper, mooie huizen, kuddes, zilver en goud.

Ook in andere passages wordt God beschreven als de ultieme bron van rijkdom, ook als deze rijkdom is ontstaan door de economische activiteiten van individuen (1 Kron 29:12; 2 Kron 1:12; Spr 10:22; Prediker 5:19; 6: 2). Maar net zo vaak wordt God beschreven als iemand die zijn oordeel toont door het wegnemen van rijkdom (Ps 39:11; Jer 15:13; 17: 3; 20: 5; Ezech 26:12; Zef 1:13). In haar lofzang bevestigt Hannah dat God de schepper is van zowel het creëren van rijkdom als van de vernietiging er van: 'De HERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij' (1 Sam. 2: 7).

Ook al is God de schenker van rijkdom, menselijke keuzevrijheid speelt een rol - hetzij goed, slecht of neutraal in morele zin. 'de hand des vlijtigen maakt rijk', zegt Spreuken 10: 4, terwijl het ook waar is dat 'Huis en have is een erfdeel der vaderen' (Spr 19:14). De rijkdom van de stad Tyrus kwam voort uit 'wijsheid en inzicht' (Ezechiël 28: 4) en 'wijs beleid bij de handel' (Ezechiël 28: 5). Maar soms kan rijkdom worden vergaard met immorele middelen: meedogenloos gedrag (Spr 11:16), onderdrukking van de armen (Spr 22:16), incasso van exorbitante rente (Spr 28: 8), of onrechtvaardigheid (Jer 17:11).

Naast materiële bezit bestaan er nog meer soorten rijkdom en armoede. Bijvoorbeeld in Lucas 16:33 waar Jezus onderscheid maakt tussen 'onrechtvaardige' (ESV) of 'wereldse' (NIV, 1984) rijkdom en 'echte' rijkdom. De kerk in Smyrna had het zwaar en was financieel arm, maar Christus beschreef hen als rijk (Openb. 2: 4). De kerk van Laodicea daarentegen zag zichzelf als rijk, zij had rijkdom verworven en niets meer nodig (Openbaring 3:17); dit mag in economische zin wel zo geweest zijn, maar Christus beschouwde ze als 'ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt', met een gebrek aan geestelijke rijkdom.

Maar meestal als het woord 'rijkdom' in de Schrift voorkomt, wordt het gebruikt in de gewone betekenis van fysieke en financiële overvloed - in verwijzing naar Gods zegeningen, in voorbeelden van vrijgevigheid, en in waarschuwingen tegen hebzucht en tegen misleiding van het hart.

1.2 Wat bedoelen we met 'holistische transformatie'?

Dus als we in dit rapport spreken over 'het creëren van rijkdom', is onze primaire verwijzing naar economische activiteiten die winst genereren, die het inkomen verhogen, die banen creëren, die materieel welzijn vergroten, zodat mensen (en degenen die bij hen in dienst zijn) uit armoede worden verlost, en kunnen bloeien. Maar we hebben ook Gods doelen voor holistisch welzijn voor ogen, samengevat in het Hebreeuwse woord *shalom*, dat veel verder gaat dan 'vrede' in de zin van de afwezigheid van conflicten, maar dat een toestand van alomvattend welzijn beschrijft - economisch, psychologisch, ecologisch, relationeel, spiritueel - waarin de schepping en de menselijke gemeenschap zijn hersteld naar de orde en de kwaliteit van leven die God bedoelde.

En als we kijken naar de rol van de plaatselijke kerk bij het creëren van rijkdom voor holistische transformatie, dan vragen we ons af hoe de kerk een deel kan en moet zijn om individuen en gemeenschappen te helpen, en economische en sociale structuren te laten

werken aan een dergelijke staat van allesomvattende bloei, met de uitbanning van zowel economische als geestelijke armoede, tot eer van God.

Wij geloven dat bedrijven kunnen bijdragen aan deze positieve, holistische en verlossende doeleinden. Wij bevestigen dat bedrijven hun activiteiten kunnen en moeten beoordelen in termen van een viervoudig doel: financieel, sociaal, spiritueel en ecologisch.

1.3 Wat bedoelen we met 'de kerk'?

Hoewel dit niet de plaats is voor een alomvattende theologie over de kerk, verwijzen we voor deze studie naar alle vormen van gemeenschappen die samenkomen om Jezus als Heer te erkennen en aanbidden, en die zich identificeren als zijn volgelingen. Dit kunnen huiskerken zijn waar twee of drie samen komen in de naam van Christus, maar ook megakerken en kerken met meerdere locaties. Het kunnen ook verenigingen en netwerken van kerken zijn.

Maar wat we *niet* bedoelen met 'de kerk' is een gebouw waar mensen een of meerdere dagen per week samenkomen; we hebben het ook niet alleen over een organisatie of instelling met een ledenlijst. We stellen ons 'de kerk' voor als mensen die hun geloof hebben gesteld in Jezus Christus en zijn verlossend werk aan het kruis, die hun trouw aan hem hebben beloofd als zegevierende Heer, opgestaan uit de dood. Als we het over de kerk hebben, bedoelen we niet alleen volgelingen van die Jezus bijeen komen voor aanbedding, onderricht en gemeenschap, hetzij in een gebouw of thuis, maar ook volgelingen van Jezus die als licht en zout door hun gemeenschappen, dorpen en steden verspreid zijn, alle dagen van de week.

De dienst van het creëren van rijkdom (vermogensopbouw) waarin de kerk een rol speelt, richt zich meer op de verstrooide kerk dan op de samen gekomen kerk, en meer op de kerk in de wereld dan op de kerken samen.

2.0 Waarom krijgen de meeste Christenen zelden of nooit onderwijs in de kerk over werk, het creëren van welvaart en bedrijven?

2.1 De tweedeling tussen sacraal en seculier duurt voort.

Het was een National Congress of Mission, en de meer dan 1000 mensen waren vol aandacht voor het programma. De Ceremoniemeester vroeg om een tijd van gebed en nodigde 'alle zendingen' uit om op te staan. Er was een moment van verwarring - tenslotte wie waren de individuen die 'zending' waren waarvoor werd gebeden? Allen in het auditorium waren op de een of andere manier betrokken bij zending - velen waren predikant, velen werkten in zendingsinstanties, anderen werden naar bedrijven geroepen, enz. Toen werd er opheldering gegeven - 'alle zendingen die het Woord prediken en discipelen maken overzee'. Dus een aantal mensen stonden op terwijl anderen bleven zitten, en er werd voor die 'speciale zendingen' gebeden. De tweedeling was geopenbaard. Degenen die niet exclusief het Woord van God predikten en onderwezen, daarvan werd aangenomen dat zij minder behoefte aan gebed hadden dan degenen die opstonden.

Waarom beschouwt de kerk de bediening van Gods Woord vaak als spiritueler en meer tot Gods welbehagen dan roepingen die als meer seculier worden beschouwd, zoals betrokkenheid bij de politiek, milieubeheer of technologische ontwikkeling? Sommige roepingen worden beschouwd als 'spiritueel', in tegenstelling tot andere minder nobele die als 'materieel' worden beschouwd. De dichotomie (twee-deling) is grimmig.

Weet u nog welke overtuiging in de tijd van de kerkvaders het spirituele volledig scheidde van het materiële? De gnostiek. Het was grotendeels vanwege de invloed van vroege vormen van deze ideeën dat Johannes zijn brieven schreef, en later Openbaringen, en ook Paulus schreef enkele van zijn brieven naar aanleiding hiervan. Gnosticisme was een Griekse filosofie gebaseerd op *gnosis* (kennis) die bepaalde geheimen cultiveerde die dienden om de ziel met God te verenigen. Zoals de gnostici het zagen, was materie inherent slecht, terwijl de geest inherent goed was. Daarom werd verlossing opgevat als spiritueel leven cultiveren om de ziel te redden, die volledig gescheiden was van het lichaam en elke ander materiële vorm. Terwijl men naar kennis voor redding van de geest zoekt, zou men alles wat men in het materiële wilde kunnen doen, inclusief in het lichamelijke. Dit leidde tot allerlei losbandig gedrag. Een dergelijk onderwijs dat de kerk infiltreerde bracht sommigen ertoe te geloven dat Jezus, die God was, niet in het vlees gekomen was. Door de eeuwen heen zijn dergelijke ideeën de christelijke theologie blijven beïnvloeden, en zo ook de beleving in de kerk met deze dichotomie tussen het spirituele en het materiële.

Deze overtuigingen lijken weinig op de duidelijke waarheid die zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt weer gegeven. In de Schrift is de materiële wereld door God geschapen en daarom heilig en ontworpen om zijn doeleinden te dienen. Er zijn geen inherent slechte delen van de schepping (1 Tim 4: 4) - alles is ontstaan door Gods woord en in overeenstemming met Gods wil. Toen de zonde de menselijke geschiedenis binnen drong, viel de hele schepping en deze lijdt tot op de dag van vandaag pijn. Toen de redding kwam, omvatte deze het overkoepelende doel om 'alle dingen weder met Zich (Christus) te verzoenen, door Hem, hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is. '(Kol. 1:20). Dat wil zeggen, het hele universum, of het nu zichtbaar of onzichtbaar is, zal verzoend worden met God door het bloed van Jezus aan het kruis - niet alleen mensen, laat staan alleen hun ziel. De God van de Schrift is Heer over alles in hemel en aarde, zichtbaar of onzichtbaar, materieel, geestelijk of anders. Niets ontsnapt aan zijn heerschappij.

Als de schepping oorspronkelijk heilig is en, ondanks de val, uiteindelijk volledig met God verzoend zal worden bij het kruis is er geen dichotomie tussen materie en geest, lichaam en ziel. We zijn één in persoonlijkheid, en als zodanig zijn we gered. Er is geen scheiding tussen 'heilig' en 'seculier'. Gods zorgen zijn holistisch, en dat geldt ook voor de missie van de kerk. Christus is de Heer van alles, en daarom omvat zijn koninkrijk elk gebied van menselijk streven. Daarom zijn er zeer verschillende uitingen van zending, op alle gebieden van het menselijk leven, waar God ons naartoe stuurt om de wereld met hem te verzoenen.

Waarschijnlijk is de eenvoudigste en diepste zendingsverklaring in de hele Schrift te vinden in Jezus' woorden: 'Gelijk Gij Mij gezonden hebt in de wereld, heb ook Ik hen gezonden in de wereld' (Johannes 17:18). Hoe werd Jezus de wereld ingestuurd? Hij stond model voor de manier waarop ook wij worden gestuurd. Zijn leven, daden, houding en onderwijs geven ons het beste voorbeeld.

Jezus werkte als timmerman. Hij voedde de hongerigen, genas de zieken, herstelde gehandicapten en verlost hen die door demonen werden onderdrukt. Toen een verlamde man

door vier personen bij Jezus werd gebracht door zijn vrienden, stelde hij de man niet alleen in staat om te lopen, maar vergaf ook zijn zonden. Hetzelfde zien wij bij Paulus, die tenten maakte, en dit tijdens zijn bediening op verschillende momenten bleef doen, als de omstandigheden daarom vroegen. Ook hij genas samen met andere apostelen de zieken en wekte zelfs de doden op. De vroegchristelijke gemeenschap in Jeruzalem kondigde niet alleen de opstanding van Jezus aan, en samen bestudeerden ze de Schrift en baden, maar ze aten ook samen, openden hun huizen voor elkaar en deelden hun materiële bezittingen met degenen die het nodig hadden. Zelfs wanneer zij enkelen aanstelden om relatief meer tijd aan gebed en onderwijs te besteden, terwijl anderen de opdracht kregen om voornamelijk zorg te dragen voor de administratie en voor het toezicht op de verdeling van het voedsel, werden beide activiteiten 'bediening' of 'dienst' genoemd.⁵

Het hardnekkige voortbestaan van de sacraal - seculiere dichotomie is een reden waarom zo vele Christenen weinig onderwijs, prediking of discussie in de kerk horen over de activiteiten die het grootste deel van hun tijd bepalen tussen de tijden van aanbidding - dat wil zeggen, hun dagelijkse werk.

2.2 Gebrek aan zakelijke ervaring.

Er wordt in de kerk weinig aandacht geschonken aan christelijk leven op de werkvloer, en er wordt nog minder specifiek gesproken over het genereren van rijkdom en het vestigen van bedrijven als een vorm van bediening. Waarom is dit? Een reden kan het gebrek aan zakelijke ervaring of blootstelling aan bedrijfsvoering zijn bij een deel van, zo niet de meeste, onderwijzende leiders in de kerk.

Veel voorgangers en leraren hebben niet het soort familieachtergrond waarmee men het voordeel heeft van generaties van ondernemings- en bedrijfservaring, zoals we die bijvoorbeeld vinden onder de Sindhi-gemeenschappen, of onder de Patels en andere zakenkasten van India, of onder veel van de Chinese diaspora in Zuidoost-Azië.

In westerse landen, en in de landen die door het westen worden beïnvloed, worden veelbelovende jonge christelijke studenten vaak aangemoedigd om na de middelbare school onmiddellijk naar de Bijbelschool te gaan, of naar het seminarie na de universiteit, om vervolgens voltijds te gaan werken in een kerk of zendingsorganisatie. Als gevolg hiervan missen zij de ervaring van een gewone betrokkenheid op de werkplek voor of naast hun bediening in de kerk. Nog minder waarschijnlijk is dat zij de mogelijkheid hadden om tijd te investeren die nodig is om een bedrijf te beginnen en succesvol te laten groeien. Hun voornamelijk academische en kerkelijke ervaring wordt het filter waardoor zij bijbelse inzichten en toepassingen over de werkplek en de zakenwereld beoordelen, hetgeen meer voor de hand liggend is voor iemand met een bedrijfsgerichte loopbaanervaring. Zij die later in hun leven in de kerk gaan dienen, of dit doen naast hun andere werkzaamheden, zullen veel minder geneigd zijn deze oogkleppen te dragen.

---

⁵ Handelingen 6:2-4.

2.3 Gebrek aan onderwijs over bedrijven en het creëren van rijkdom bij zowel de formele als niet-formele opleiding.

De ervaring leert dat zij die naar Bijbelscholen of seminaries gaan, en zelfs zij die niet-formele leiderschapstraining volgen om zich voor te bereiden op het onderwijzen in de kerk, weinig onderwijs vinden in het curriculum over het bedrijfsleven en het creëren van welvaart. Het ziet er naar uit dat er weinig formele en niet-formele theologisch opleidingen of christelijke leiderschapsontwikkelingsprogramma's zijn die dergelijke onderwerpen opnemen in hun cursus.

2.4 Gebrek aan robuuste, breed gedeelde evangelische theologie over het creëren van rijkdom.

Verwant met deze omissie is het ontbreken van een robuuste, breed gedeelde, evangelische theologie van het creëren van rijkdom. Ondanks de eerste zin van John Wesley's beroemde uitspraak: 'Verdien alles wat je kunt, spaar alles wat je kunt, geef alles wat je kunt',⁶ lijkt de nadruk in de kerken bij het meeste onderwijs te liggen op het derde deel: 'Geef alles wat je kunt'. Vaak met de nadruk op alles geven wat je kunt aan de plaatselijke bediening van die bepaalde kerk. Zeker, er zijn boeken, preken, video's, podcasts, curricula voor kleine groepen en seminars beschikbaar, in ten minste enkele talen en voor sommige regio's, over het beheer van geld. Maar er lijkt veel meer bijbelse en theologische begeleiding te zijn voor sparen en geven dan voor verdienen, en nog veel minder voor het vestigen van bedrijven die banen kunnen creëren en zo meer mensen in staat stellen inkomen te verdienen, zodat hele gemeenschappen kunnen gedijen en uit armoede worden verlost.

2.5 Percepties over corruptie binnen de zakelijke omgeving.

In sommige contexten wordt de zakelijke omgeving over het algemeen als corrupt beschouwd, zodat Christelijke leiders aarzelen om een trouwe gelovige aan te moedigen een bedrijf te beginnen, en soms zijn zij zelfs wantrouwend tegenover alle gelovigen die al zaken doen. Net zoals de mensen van de tijd van Jezus de belastinginnemers verachtten, in de veronderstelling dat hun rijkdom een onmiskenbaar bewijs vormde van hun corruptie en hun uitbuitingspraktijken, zo wantrouwen sommige christelijke leiders iedereen die zich bezighoudt met zaken en vooral hen die het financieel goed hebben gedaan. Het bewijs van het oprechte berouw van Zacheüs was de afstoting van de helft van zijn bezittingen, evenals zijn belofte om iedereen die hij had bedrogen viervoudig schadeloos te stellen (Lucas 19: 1-10). Evenzo is de enige boodschap die veel ondernemers van hun christelijke leiders horen, de oproep om edelmoedig te geven en offeren en zo een voorbeeld voor anderen in de gemeente te zijn. Ze krijgen weinig aanmoediging over het verlossende en missionaire potentieel van hun bedrijven, of het gevoel dat ze betrokken kunnen zijn bij het werk van Christus om de hele schepping te verzoenen mede door hun werk van het creëren van rijkdom.

---

⁶ 5 Based on Wesley's sermon on Luke 16:9 entitled 'The Use of Money'; see <http://www.umcmision.org/FindResources/John-Wesley-Sermons/Sermon-50-The-Use-of-Money>

2.6 Bezorgdheid over mogelijke vervreemding van vermogende schenkers.

Een andere reden voor het zwijgen van sommige voorgangers en leraren over deze onderwerpen is hun bezorgdheid om vermogende schenkers mogelijk te vervreemden met te scherp en profetisch onderwijs. In een gemeente waar relatief weinig leden eigenaar zijn van een bedrijf of welvaart creëren, zal onderwijs dat te expliciet waarschuwt voor de gevaren van corruptie, de prioriteit van goed milieubeheer, de noodzaak van een rechtvaardige behandeling van werknemers, of onderwijs dat moedige openbare standpunten voor gerechtigheid aanmoedigt, als beledigend kunnen worden beschouwd en als persoonlijke kritiek worden gezien door degenen die zich 'doelwit' voelen van dergelijk onderwijs. Veel voorgangers hebben het ongemak ervaren van de confrontatie met rijke kerkleden die dreigden hun giften in te houden, tenzij de prediking wordt verzacht of aangepast.

2.7 Extremen van welvaartstheologie en des-investeringsstheologie vermijden.

Weer andere leraren in de kerk zwijgen omdat ze de extremen willen vermijden van de welvaartstheologie enerzijds, met de nadruk op het vergaren van persoonlijke rijkdom als een teken van Gods zegen, en 'des-investeringsstheologie' anderzijds, met de nadruk op een eenvoudig leven en opofferend geven, tot het punt dat iedereen die zichtbare rijkdom heeft wordt beschaamd. Als gevolg daarvan zeggen ze niets. Geld wordt het verboden onderwerp - inclusief hoe rijkdom te creëren en hoe rijkdom te delen.

2.8 Gebrek aan zichtbare structuur voor toerusting en uitzending.

Als gevolg van de combinatie van al deze factoren - de volharding van de sacraal-seculiere tweedeling, het gebrek aan zakelijke ervaring en / of opleiding over het bedrijfsleven bij de leraren, schaarste aan goede en goed toegankelijke theologische begeleiding, zorgen over corruptie in de zakelijke sfeer, angst voor vervreemding van rijke donoren, en zelfs het verlangen om extremen te vermijden - hebben weinig kerken zichtbare structuren voor toerusting opgezet voor christenen die zakelijk georiënteerde roepingen hebben, zowel lokaal als internationaal.

Zoals in het National Congress of Mission waarnaar eerder werd verwezen, waar alleen degenen wiens werk voornamelijk prediking en het maken van discipelen was werden uitgenodigd om voor gebed te gaan staan, en zo blijft de grote meerderheid van de mensen in de kerken zitten en worden niet erkend, en weten niet hoe zij in de wereld gezonden kunnen worden zoals Christus in de wereld werd gezonden. Ze krijgen nooit een opdracht voor de marktplaats. Zelfs als hun professionele vaardigheden deuren voor hen openen om in een land te dienen waar maar beperkt toegang toe is, misschien in dienst van een multinational, of om een nieuwe zakelijke onderneming te starten, of om deel uit te maken van een diplomatiek korps of een internationale hulporganisatie, ze zullen geen toerusting krijgen van hun kerk, of ondersteund worden door hun thuisgemeente met regelmatig gebed en communicatie. Noch worden zij wiens bedrijven hen toegang geven tot minder bereikte groepen mensen in hun eigen gemeenschappen of steden erkend als 'frontlinie' werkers in het zendingsbereik van hun kerk.

Steeds weer horen we verhalen van mensen die vanuit hun plaatselijke kerk geen spirituele ondersteuning ontvangen, geen aanmoediging en geen stimulering of missionaire visie voor betrokkenheid bij hun werk in het algemeen, of voor het starten van bedrijven of het creëren

van welvaart in het bijzonder. Als zij al enige begeleiding of aanmoediging ontvangen, komt het doorgaans van parakerkelijke organisaties, die soms ervaren dat de kerk hen niet als partners behandelt maar als concurrenten. Maar het hoeft niet zo te zijn.

3.0 Wat zou de rol van de kerk kunnen zijn bij het creëren van rijkdom?

Veel mensen praten over de beperkingen van wat een kerk kan doen; maar in werkelijkheid is elke kerk gezegend door God met gelovigen die talenten, vaardigheden en kennis hebben op allerlei gebieden. Bovendien zijn kerken onderling verbonden met andere kerken en zo met vele bronnen binnen het lichaam van Christus, de universele kerk. Maar om de potentiële voordelen van deze brede verbindingen te realiseren, moeten ze ervoor kiezen om hun eenheid in Christus te cultiveren en te behouden.

3.1 Een proces in vier stappen

Kerken en andere bedieningen kunnen gelovigen helpen om bijbelse perspectieven op rijkdom en het creëren van welvaart te ontwikkelen, en zo praktische training te geven over het toepassen van deze bijbelse perspectieven met als doel het creëren van rijkdom voor holistische transformatie. Uiteindelijk willen we dat deze transformatie niet alleen plaats vindt in het hart en de geest van gelovigen, maar ook in hun leven van vandaag op de werkplek en in de bedrijven die ze leiden. We zullen deze stappen van onderwijs en opleiding uitleggen in termen van de vier E's. Elke stap zal naar verwachting resulteren in een verschuiving in de geesten van gelovigen en zo uiteindelijk naar transformatie leiden.

(a) Enlighten (Voorlichten)

De eerste stap, 'Enlighten', is van toepassing op mensen die kennis hebben genomen van BAM (Business as Mission), maar slechts een vaag idee hebben wat het inhoudt. Ze zijn nieuwsgierig, maar weten niet zeker of ze zijn geïnteresseerd.

Het gebruik van internet, met name sociale netwerken en sociale media om het woord bekend te maken bij de jongere generatie, kan strategisch zijn. Blogs en vlogs die de behoefte aan rijkdom benadrukken, en de presentatie van casestudy's over bedrijven die in christelijke handen zijn en de impact die zij hebben binnen de gemeenschap, zullen ervoor zorgen dat de volgende generatie zaken doen gaat zien als een roeping die niet alleen door hun plaatselijke kerk wordt onderschreven, maar in feite wordt aangemoedigd.

Een kerk kan een conferentie houden en door middel van een gastspreker helpen deze mensen te onderwijzen door hen kennis te laten maken met Business as Mission. Deze stap maakt zakenmensen, traditionele zendelingen, zendingsorganisaties en christenen bewust van de behoeften en kansen, en van het potentieel verlossende gevolg van het bedrijfsleven en de mogelijkheden om ambassadeurs van verzoening te zijn. De gewenste uitkomst van dergelijke conferenties zou een verschuiving in de hoofden van deelnemers zijn van ***nieuwsgierigheid naar interesse***.

(b) Educate (Onderwijzen)

De tweede stap, 'Educate', is van toepassing op mensen die nu geïnteresseerd zijn in BAM, zijn definitie en de mogelijke impact ervan. Deze stap omvat het onderwijzen van traditionele zakenmensen, zendelingen, zendingsorganisaties en christenen die meer willen weten over het creëren van rijkdom voor holistische transformatie en over de invloed van het bedrijfsleven op het Koninkrijk, en hoe men missionaire bedrijven kan runnen op een wijze die God behaagt en dan zo een holistische transformatie voortbrengt. Deze stap wordt doorgaans geïmplementeerd via seminars. Het gewenste resultaat van deze seminars is de verschuiving in denken bij mensen **van interesse naar toewijding**. Nu voelen zij zich ervan overtuigd dat goddelijke, missionaire zaken een holistische transformatie kunnen bewerkstelligen. Voortgaand onderwijs voor zendingsondernemers of BAM-beoefenaars zal nodig zijn, zoals wij verder uitleggen bij 'Empower'.

(c) Equip (Toerusten)

Voorlichten. Onderwijzen. Vervolgens 'toerusten'. Deze derde stap is van toepassing op mensen die zich inzetten voor BAM en bereid zijn om er hun tijd, talent en vermogen aan te besteden. Ze hebben nu praktische training nodig. Deze stap omvat het verstrekken van essentiële kennis zodat men effectief op missionaire wijze zaken kan doen. Het is een bootcamp voor aspirant-BAMers om missionaire ondernemers te worden. De toerusting kan de vorm aannemen van klassikale sessies, inclusief casestudy's, en veldbezoeken met hands-on training. Het gewenste resultaat van de stap 'Toerusten' is de verschuiving in de hoofden van mensen **van toewijding naar bereidheid**. Ze voelen zich voorbereid.

(d) Empower (Bekrachtigen)

De vierde stap, 'Empower', is van toepassing op mensen die nu klaar zijn om actie te ondernemen. Het omvat het ontwerpen van de routekaart voor succes bij het nastreven van integriteit en uitmuntendheid, gebaseerd op gezamenlijk rentmeesterschap tussen de beoogde BAM-er en de kerk. Deze stap vereist een diepgaande beoordeling van de talenten, ervaringen, interesses en middelen, evenals een evaluatie van de geschiktheid en urgentie van de gestelde doelen en doelstellingen van de missionaire bedrijven.

Voor deze stap is een kerk mogelijk niet volledig toegerust, met voldoende kennis voor empowerment van de beoogde BAM-er. Op dit punt moet de kerk proactief hulp zoeken en samenwerken met andere bedieningen of kerken ter wille van het Koninkrijk van God. Deze hulp kan de vorm aannemen van individuele coaching of mentoring, in combinatie met leningen of aandeleninvesteringen, indien nodig, en met of zonder de hulp van een starterscentrum. Het gewenste resultaat van de stap 'Empower' is de verschuiving **van bereidheid naar actie**.

Met doorlopende coaching en passende ondersteuning, financieel en anderszins, kunnen de missionaire ondernemers eerst een transformatie in hun eigen geest doormaken en zo groeien naar transformatie in het leven van de mensen die hun zendingsbedrijven dienen. Indien goed opgeleid en begeleid, kan de missionaire ondernemer een holistische transformatie zien door de lancering en het koesteren van een bedrijf en door het creëren van rijkdom door middel van dat bedrijf.

Elk van deze stappen kan worden uitgevoerd door een kerk in samenwerking met andere kerken of gelijkgestemde bedieningen die er al zijn, zoals de lijst met bronnen aangeeft. Maar een basisvoorwaarde is de inzet van de kerkleiding om het onbijbelse, dualistische wereldbeeld te verwerpen, dat zo wijdverspreid en besmettelijk is, en om een perspectief te

omarmen waarbij Christus als Heer van alles geëerd wordt, een perspectief dat het potentieel ziet voor Christus' verlossende en verzoenende werk op alle gebieden, inclusief de zakenwereld.

Na een succesvolle en effectieve implementatie van deze stappen: voorlichten, opleiden, toerusten, en bekrachtigen – zijn de kerken misschien in staat om comfortabele christenen, bij elkaar gekropen als een 'heilig getto', te transformeren tot gepassioneerde ambassadeurs van Christus, voorbereid met competentie en middelen, die een cruciale rol kunnen spelen bij het helpen creëren van rijkdom voor Christus' koninkrijk en bij het verdelen van deze rijkdom voor goddelijke doeleinden en voor Gods glorie.

3.2 Moedig jongeren aan om een roeping voor het bedrijfsleven te overwegen.

Het is niet ongebruikelijk dat kerken hun kinderen en jongeren inspireren met verhalen over mensen die gehoor gaven aan Gods oproep om voorgangers en zendelingen te worden. Tenslotte riep Jezus Simon Petrus en Andreas, evenals Jakobus en Johannes, om hun vissersbedrijf te verlaten en 'vissers van mensen' te worden (Marcus 1: 16-20). Evenzo werd Mattheus, ook bekend als Levi, geroepen om zijn beroep als belastinginnehmer op te geven om Jezus te volgen (Marcus 2:14). Maar roept God iedere trouwe volgeling van Jezus om een fulltime kerkwerker te worden en te leven van de bijdragen van anderen? Helemaal niet. Is de roeping om predikant of zending te zijn noodzakelijk een 'hogere roeping', een uiting van een grotere passie voor de Heer en een hoger niveau van gehoorzaamheid? Nadrukkelijk nee! De Bijbel staat vol met verhalen van mensen die God dienden in hun gewone dagelijkse werk - zoals Abraham, Jozef, Ruth, David, zowel als herder en als koning, Nehemia, Esther, Lukas de dokter, en Lydia. Dus waarom zouden kerken dan niet gelovigen van alle leeftijden aanmoedigen om een roeping te overwegen om God te dienen door in "zaken" te gaan?

'Wat is Gods roeping voor mij?' is een veel voorkomende existentiële vraag in de adolescentie en vroege volwassenheid. Het heeft betrekking op een nog fundamenteelere vraag: 'Wat is de betekenis, het doel van het menselijk leven?'

De eerste twee hoofdstukken van Genesis onthullen één van de redenen waarom mensen werden geschapen. Tijdens de eerste stadia van het scheppingsproces 'was er geen mens om de grond te bewerken' (Gen 2: 5). Dus God vormde een man uit het stof van de grond en plaatste hem in de tuin in Eden die God had geplant, 'om het te bewerken en ervoor te zorgen' (Gen 2: 8-9). God maakte toen een vrouw om partner te zijn met de man (Gen 2:15). En tegen de man en de vrouw, beiden gemaakt naar Gods beeld (Gen 1:27), zei God: 'Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt' (Gen 1:28). De man en de vrouw zijn gemaakt om samen rentmeesters te zijn van Gods schepping, deze te beheren, te koesteren, en te ontwikkelen als gezanten van God, hierbij Gods wijsheid, liefde en creativiteit uitdrukken in hun toezicht. De eerste daad van de eerste mens was het benoemen en dus aangeven van het karakter van elk van de dieren en vogels (Gen 2: 19-20). Identificatie en classificatie waren de eerste stappen bij het ontwikkelen van en zorgen voor de hele schepping.

Dit uitgebreide 'scheppingsmandaat' - om de aarde te vervullen, te onderwerpen en er over te heersen - voorziet zo in de basis van de ontwikkeling van alle kennisgebieden, inclusief kunst, wetenschap, technologie, en de ontwikkeling van verschillende vormen van toegepaste kennis en georganiseerde sociale betrokkenheid, inclusief productie, handel en overheid, die al de

goede menselijke inspanningen omvatten die er zijn onder de zon. God wil dat mensen creatief, ondernemend, en nieuwsgierig zijn, en meesters op alle gebieden.

Dergelijke bijbelse, holistische perspectieven moeten worden geïntroduceerd door christelijke families en kerken bij hun kinderen, en wel vanaf de vroegste jaren. Mensen met een roeping voor het bedrijfsleven hoeven hier niet mee te wachten tot ze de volwassenheid bereiken. Het verhelderende en educatieve werk van de kerk met betrekking tot BAM kan bij kinderen en jongeren beginnen. Het leiderschap van de kerk kan een speciale dag organiseren voor bewustwording in zaken, en aan God toegewijde zakenmensen die lid zijn van de kerk vragen om met kinderen of jongeren te praten over Gods roeping om zaken te doen. Ook volwassenen kunnen worden aangemoedigd om alert te zijn en te reageren op Gods roeping tot ondernemende en zakelijke werkzaamheden, bij zichzelf of bij anderen.

Vroeg onderwijs kan zaden planten en een blijvende impact creëren en zo de weg banen als God later een roeping geeft voor het bedrijfsleven. En wanneer iemand, jong of oud, Gods roeping ervaart om een weg in het bedrijfsleven te volgen, zal de wijze kerkleider zich met hen verheugen en hen de gelegenheid geven deze roeping te volgen, hij zal hen aanmoedigen en bijstaan met gebed.

God roept sommigen om hun netten achter te laten om Jezus te volgen. Maar hij roept anderen op om Jezus te volgen door een boot te kopen, of hun netten te vergroten, hun vloot uit te breiden, of meer mensen in te huren, en zo zout en licht binnen de visserij te brengen. De kerk kan hen die bij hun netten blijven precies zo toerusten als hen die ze verlaten.⁷

3.3 Een voorbeeld uit Azië: opleiding van pastor-zakenmensen.

Pastor K⁸ werkt in een context in Azië waar de meeste christelijke werkers arm zijn en volledig afhankelijk van buitenlandse steun. De kerken zijn te klein om hun rekeningen te betalen. De overheid kijkt met veel argwaan naar mensen die steun krijgen uit het buitenland. Christelijke leiders worden veracht als bedelaars, en hun getuigenis heeft daarom weinig geloofwaardigheid; zelfs hun eigen kinderen respecteren hen niet. Wanneer de vijand de waardigheid van de boodschappers steelt, zal ook de boodschap zijn waardigheid verliezen! De visie om de plaatselijke pastors en kerkleiders te helpen om zelfvoorzienend te worden, werd ongeveer zeven jaar geleden in het hart van pastor K geboren. Hij runt een heel groot en succesvol bedrijf dat opereert in 20 landen, terwijl hij ook predikant is voor een kerk van 500 mensen, van wie de meesten plaatselijke inwoners zijn die tot geloof zijn gekomen. De kerk wordt volledig gefinancierd met lokaal geld en ontvangt geen donaties van buiten het land. Pastor K dringt erop aan dat alle leden van zijn team, evenals al degenen die vanuit hun gemeentes zijn aangesteld als pastors, zichzelf onderhouden door een bedrijf te starten. Geen van de predikanten ontvangt enig salaris van de kerk. Hierdoor ontstaat een cultuur van hard werken waarbij veel mensen opkijken naar de leiders als voorbeelden om na te volgen. De voorgangers onderwijzen de bijbelse grondslagen voor zaken. Ze prediken over de nieuwe

---

⁷ Note the challenge in the BAM Manifesto, included in Lausanne Occasional Paper #59 (2004) entitled Business as Mission: 'We call upon the Church worldwide to identify, affirm, pray for, commission and release business people and entrepreneurs to exercise their gifts and calling as business people in the world—among all peoples and to the ends of the earth. We call upon business people globally to receive this affirmation and to consider how their gifts and experience might be used to help meet the world's most pressing spiritual and physical needs through Business as Mission.' See https://www.lausanne.org/wp-content/uploads/2007/06/LOP59_IG30.pdf.

⁸ Names and details have been disguised to protect the ministries.

verbondsbediening⁹ waar Jezus de heilige / seculiere tweedeling heeft verwijderd. Iedereen is een koninklijke priester.¹⁰ Het is meer gezegend te geven dan te ontvangen.¹¹ Het nieuwe Testament moedigt elke gelovige aan om geen bemoeizuchtige persoon te zijn, maar om met eigen handen te werken zodat hun leven het respect van buitenstaanders zal winnen.¹²

De kerk maakt het scheppen van rijkdom in de bediening mogelijk door mensen verantwoordelijkheid binnen de kerk te geven. Elk van de bedieningen wordt geleid door getalenteerde mensen die hun eigen bedrijf runnen of door professionals in hun respectievelijke vakgebieden. Zij zien dat hun talenten op een regelmatige basis worden benut door de kerk en zien hoe God ze gebruikt om een zegen te zijn voor Gods koninkrijk.

Pastor K exploiteert een bedrijfsincubatie- en trainingscentrum, in samenwerking met anderen kerken in de regio. Ze hebben een boerderij gekocht waar ze een paar bedrijven zijn gestart, gerund door gelovigen uit eigen land. Ze hebben een kippenboerderij voor eieren, een koeienboerderij, een grote appelboomgaard, ook hebben zij graszoden en landschapsarchitectuur, en een veevoederfabriek. Ze zijn ook bezig met het opzetten van een centrum waar pastors en christelijke werkers twee weken kunnen verblijven en onderwijs kunnen ontvangen over de theoretische en praktische kant van het starten van een eigen bedrijf.

In gehoorzaamheid aan de roeping om de waardigheid van de christelijke boodschappers te herstellen, begon pastor K's kerk met een jaarlijkse zakelijke conferentie. Van 2012 tot 2015 gaven ze les aan de voorgangers over de bijbelse basis voor zakendoen, maar ook over zakelijke basisvaardigheden zoals het schrijven van een goed businessplan, bedrijfsregistratie, marktonderzoeken, marketing, verkoop, winst en verlies verklaringen, belastingen, enz. Dit was een enorm succes, en sommige predikanten begonnen hun eigen ondernemingen. In de afgelopen zeven jaar zijn tien mensen zowel met bedrijven begonnen als met het planten van bloeiende kerken. En die voorgangers hebben het respect van hun kinderen herwonnen. Pastor K zegt: 'Het is gemakkelijk om een preek te houden; het is moeilijk om \$ 500 tot \$1.000 per maand te genereren via een bedrijf.'¹³ Hij wijst naar zijn eigen voorbeeld en daagt voorgangers uit die zeggen dat ze geen tijd hebben om een bedrijf te starten, dat ze niet hard genoeg werken, en ook niet echt 'druk' zijn maar 'druktmakers'.

In 2016 schreef de kerk een wedstrijd uit om startende bedrijven onder predikanten te financieren. Uit de vele zakelijke ideeën, heeft de kerk er tien op de shortlist gezet om deel te nemen aan de competitie, en uiteindelijk vijf winnaars gefinancierd.

Een van de winnaars was pastor T, die afkomstig is uit een van de meest gesloten landen in de regio. Hij is een sterke jonge man van in de dertig met een vrolijk karakter. Maar hij had een kwade ervaring in zijn leven: iemand heeft zuur in zijn gezicht gegooid, resulterend in totale blindheid in beide ogen en misvorming van zijn gezicht. Maar dit alles kon zijn ondernemersgeest niet doden.

Hij deed een zakelijk voorstel om een massagebedrijf te starten. Maar om een masseur te zijn in zijn thuisland, moest hij een goede cursus volgen en gecertificeerd worden. Hij vond een

---

⁹ 2 Cor 3:6; Heb 8:8-13

¹⁰ 1 Pet 2:5; Rev 1:6

¹¹ Acts 20:35

¹² 1 Thess 4:11-12; 2 Thess 3:6-15

¹³ Statement made by Pastor K during interview with David Bennett on January 10, 2017

universiteit waar blinde mensen opgeleid konden worden tot masseur. Hij bracht een goed en overtuigend zakelijk voorstel, met een financieringsbehoefte van USD 5.500. Een jonge zakenman uit zijn land bood aan hem te financieren en de mentor voor dit project te worden.

Na het voltooien van zijn opleiding ging pastor T naar een vijfsterrenhotel waar de spa leeg stond. Hij vertelde de manager van het hotel dat hij een gediplomeerd masseur was en graag een bedrijf in massages wilde beginnen in dit hotel. Maar de man lachte de blinde pastor uit en weigerde zijn aanbod te overwegen. Pastor T hield echter vol en vroeg de hotelmanager om het zelf eens te proberen. Toen pastor T begon met de massage, voelde hij drie knobbels in de rug van de man. De manager vertelde hem dat de doktoren dachten dat de knobbels kanker zouden kunnen zijn, en dat hij volgende week medische controles zou krijgen en mogelijk een biopsie moest ondergaan.

God inspireerde Pastor T om te bidden voor de genezing van de manager en ook om hem uit te dagen: als hij gedurende een week elke dag massages zou ondergaan, zouden de knobbels verdwijnen. En dat is precies wat er is gebeurd! Onze trouwe God genas de manager bij de derde massage!

Tegenwoordig is pastor T een succesvol zakenman in zijn stad, volledig zelfvoorzienend en beoordeeld als de beste masseur. Zijn vrouw en kinderen zijn blij en steunen zijn bediening. Door de contacten, ontwikkeld via zijn bedrijf, heeft hij toegang tot de hoogste niveaus van de regering, en hij heeft een bloeiende kerk geplant. Pastor T zegt,

‘Ik was een arme blinde predikant die van steun leefde en niet eens kon zorgen voor zijn gezin. De enige reden waarom mensen ooit de moeite namen om naar mijn boodschap te luisteren, was uit medelijden. Tegenwoordig ben ik een succesvol ondernemer en betalen mensen mij om naar hen te komen en luisteren zij naar mijn boodschap. Ze betalen en geven me hun onverdeelde aandacht voor een uur! Dit heeft ook mijn familie zo gezegend en mij waardigheid gegeven.¹⁴

3.4 Een ander voorbeeld uit Azië, de Koreaanse BAM beweging.

Dominee K.Y. Um, een zendeling van Global Mission Pioneer (GMP) die 10 jaar in Japan diende, heeft de afgelopen 15 jaar als predikant bij de Shanghai Korean Community gewerkt. De kerk heeft verschillende scholen, waaronder een Basic School of Workplace, School for Kingdom of God, School for BAMers en Mission Perspectives (PSP) voor kerkleden die actief zijn in het bedrijfsleven. De predikanten prediken en onderwijzen over de rol van het creëren van rijkdom en missionair leven. Veel startups zijn geïnitieerd door BAM-ers.

Geïnspireerd door het Lausanne BAM-rapport uit 2004, was de kerk in 2007 de gastheer van het Shanghai-Korean Business Forum (SKBF), dat in 2011 haar naam veranderde in International BAM Alliance (IBA). Het forum, bestaande uit een leidersoverleg en een openbare conferentie, werd sindsdien elk jaar in juni gehouden, en gaf zo de basis voor de Koreaanse BAM-beweging. De IBA is een alliantie geworden van 50 kerken, bedrijven en zendingsorganisaties. Uit deze bijeenkomsten zijn veel bedrijven, scholen, netwerken en financieringsinitiatieven voortgekomen die bijdragen aan het bouwen van gezonde

---

¹⁴ Quotation provided in personal correspondence from Pastor K to David Bennett on April 11, 2017, based on video testimony Pastor T sent to Pastor K in July 2016.

ecosystemen voor de BAM-beweging. Terwijl de aanvankelijke BAM-beweging vanaf de eerste BAM Global BAM Think Tank meer gericht was op het creëren en starten van bedrijven die transformatie brachten in regio's waar men op een creatieve wijze toegang moest verkrijgen, is de Koreaanse BAM beweging nu, samen met IBA, uitgegroeid tot een missionaire beweging die motiveert en christenen en kerken toerust, zodat zij getuige kunnen zijn van het evangelie in hun dagelijks leven, geïntegreerd in het bedrijfsleven.¹⁵

Het eerste doel van IBA is om BAM-ondernemers aan te moedigen en te helpen bij het opzetten van bedrijven op plaatsen (zowel cultureel als geografisch gedefinieerd) waar de invloed van Gods koninkrijk relatief zwak is. Het verbindt deze bedrijven met vier soorten kapitaal: intellectueel kapitaal (zoals bedrijfseducatie, mentoring, coaching, het delen van bedrijfsmodellen en core competenties), financieel kapitaal (delen van eigen vermogen, korte- en langetermijnleningen en subsidies om te starten), proceskapitaal (delen van een deel van een verticaal of horizontaal bedrijfsproces zoals een distributiekanaal voor een product of een inkoop- en toeleveringskanaal, of de mogelijkheid om deel te nemen aan collectieve aankoop of distributie), en menselijk kapitaal (managers, werknemers, vrijwilligers voor korte of lange termijn, stagiaires om BAM-initiatieven te helpen).

Naast verstedelijking is de prevalentie van bedrijfskapitalisme over de gehele wereld een van de drastische veranderingen in de menselijke cultuur van de afgelopen jaren, daaruit volgt een voortvloeiende invloed, zelfs indringing, van op het bedrijfsleven gebaseerde culturen op het leven van mensen. Ondanks hun verschillen in etniciteit, beroep, religie, leeftijd en geslacht, praten mensen in het bedrijfsleven in zakelijke termen, maken beslissingen die zinvol zijn op basis van zakelijke logica, en delen een gevoel van eerlijkheid en gemeenschap gebaseerd op zakelijke relaties. Zakendoen is niet alleen een transactie op de markt noch een winstgevende entiteit; het is de wereldwijde megacultuur die alle verschillen van culturele groepen integreert als ware het subculturen binnen deze cultuur. Deze bedrijfscultuur omvat niet alleen ondernemers of CEO's. Het heeft invloed op de relaties van werknemers, huisvrouwen en studenten. Het dringt ook door in verschillende vakgebieden zoals onderwijs, overheid, gezondheid en geneeskunde, amusement, kunst, muziek en zelfs religie!

In dit licht is het tweede doel van de IBA en de Koreaanse BAM-beweging om een nieuwe generatie van missionaire christenen te doen opgroeien, die zich dan kunnen inzetten om vanuit een perspectief op het Koninkrijk te leven, met name temidden van nieuwe stedelijke omgevingen.

Het derde doel is om kerken wakker te schudden met het missionaire perspectief van de BAM-beweging. Het dominante paradigma van de Koreaanse kerken in de afgelopen decennia was gericht op kerkgroei. De kerk wordt gezien als de plaats van verlossing, en er wordt verondersteld dat groei plaats vindt door middel van nieuwe bekeerlingen; de groei van de kerk wordt gezien als de groei van het Koninkrijk. Alle volwassen christenen moeten zich met hun tijd en geld inzetten voor de activiteiten van de kerk, want de missie behoort de kerk toe.

Het missieperspectief van BAM plaatst een ander focus in het begrijpen van zending. God heerst bij deze zending, en Zijn manier van zending begint met incarnatie in de wereld en in

---

¹⁵ See also the paper written by Mats Tunehag, commissioned for the tenth anniversary of the IVS: <http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2011/04/BAM-IBA-Movements-with-a-rich-history-and-a-brightfuture-v-15-May.pdf>.

de menselijke culturen, en niet uitsluitend binnen het gebied van de religie. De kerk vindt haar plaats in Gods missie door de voetstappen van Jezus te volgen, zoals Hij door God de wereld in werd gezonden en werd geofferd om de wereld te dienen.

De incarnationele en contextgerichte perspectieven van de BAM-beweging zijn nog nieuw voor veel kerken en zendingsorganisaties. Het dualisme tussen religie en de seculiere wereld, en tussen geestelijken en leken, is zo standvastig gebouwd dat het zelfs in botsing komt met de BAM-beweging wanneer het geloof van een individu tot uiting komt in de praktijk van het bedrijfsleven. IBA, dat zijn wortels heeft in de Shanghai Korean Community Church, zet zich in voor het ontwakken van de kerken voor de zendingsperspectieven van BAM.

Naast het jaarlijkse overleg van de leiders en de openbare conferentie, verzamelt IBA case studies van BAM, reflecteert ideeën over BAM, en publiceert deze op verschillende manieren. Het is van plan om een online forum te bouwen waar verschillende meningen kunnen worden uitgewisseld en kennis interactief kan worden doorgegeven. Uiteindelijk is IBA van plan om evaluatie- en certificeringssystemen voor BAM-bedrijven te ontwikkelen, om deze aan te moedigen transparant te zijn en verantwoording af te leggen voor hun activiteiten, en hun geloofwaardigheid naar verschillende belanghebbenden te communiceren.

3.5 Een voorbeeld uit Afrika: verband met andere structuren voor een grotere impact.

Een kerk kan op veel gebieden goed zelfstandig functioneren, maar kan een nog grotere impact genereren bij het bevorderen van Gods koninkrijk door samen te werken met andere structuren, zoals de overheid, de Kamer van Koophandel, scholen of zelfs bedrijven. Rwanda is hier uniek in, hier werken kerken met de overheid en bedrijven samen onder de Saddleback Church's PEACE-plan.

Het PEACE-plan is de strategie voor zending bij de Saddleback Church in Lake Forest, Californië. PEACE is een afkorting voor Promote reconciliation (Bevordering van verzoening), Equip servant leaders (Toerusten van dienende leiders), Assist the poor (Help de armen), Care for the sick (Zorg voor de zieken), en Educate the next generation (Onderwijs de volgende generatie). Deze vijf pijlers vormen het plan om vijf gigantische problemen aan te pakken waarmee we in de wereld worden geconfronteerd. Veel mensen zijn bekend met het PEACE-plan, maar niet veel mensen weten waardoor dit plan momenteel al uitgebreid is naar 34 landen in Afrika.

In 2005 benaderde Paul Kagame, de president van Rwanda, pastor Rick Warren van de Saddleback Church met de wens om zijn land een doelgerichte natie te laten worden, gebaseerd op het boek van pastor Warren, *The Purpose-Driven Life*. Pastor Warren reageerde door 2.000 leden van de Saddleback Church te mobiliseren om Rwanda te bezoeken en met ideeën te komen om Rwanda in staat te stellen een doelgerichte natie te worden.

Rwanda koos voor een drie-zijdige benadering, in samenwerking tussen de publieke sector van het dagelijks bestuur, de private sector van bedrijven en de sociale sector van de aanwezige kerken. Deze onderneming begon aanvankelijk met 30 predikanten die waren uitgenodigd door Saddleback voor overleg, maar nu heeft bijna 95 procent van alle kerken in

Rwanda deelgenomen aan het PEACE-plan via vier grote paraplu's van het christelijk geloof. Dit PEACE-plan helpt kerken om christenen te mobiliseren, discipelen van hen te maken, en aan het werk te zetten, vanuit alle gebieden van het leven, inclusief mensen uit het bedrijfsleven. <https://www.thepeaceplan.com/>

De drie-zijdige benadering die in Rwanda wordt gebruikt, is opgenomen in het algemene PEACE-plan, met een kleine aanpassing, zodat de sociale sector wordt gedefinieerd als de organisaties die in de gemeenschap werkzaam zijn, waaronder op geloof gebaseerde organisaties. In Rwanda spelen christelijke kerken een cruciale rol in de wederopbouw van het land.

Zelfs een enkele gemeente die haar leden mobiliseert en bekrachtigt op alle gebieden van het dagelijks leven en bij elke roeping kan in veel landen een groot verschil maken. Saddleback Church is een voorbeeld. Wanneer kerken samenwerken met de publieke en de private sector ontstaat er synergie waardoor het Koninkrijk van God gaat groeien, zoals in de slogan van PEACE -plan: 'Gewone mensen bekrachtigd door God die samen een verschil maken, waar ze zich ook bevinden.'

3.6 Afrika; financiële revitalisering van een bisdom door het ontwikkelen van bedrijvigheid.

Toen Laurent Mbanda tot bisschop werd benoemd voor het bisdom Shyira van de Anglicaanse Kerk van Rwanda erfde hij enorme financiële uitdagingen, mede als gevolg van het opdrogen van de financiële ondersteuning van meer liberale westerse Anglicaanse denominaties die theologisch andere opvattingen hadden dan de meer conservatieve Rwandese kerken. Bisschop Mbanda besloot een zelfredzaam bisdom te bouwen met duurzame financiële modellen. De strategie is gebaseerd op een driedelige aanpak, met onderwijs, commerciële zaken en financiële besparingen. Met de hulp van raadgevingen en leningen van christen-zakenmensen uit Noord-Amerika kon bisschop Mbanda een aantal projecten herconfigureren en uitbreiden.

Na vijf jaar partnerschap was er opmerkelijke vooruitgang geboekt. Aan de 53 lagere en middelbare scholen die al op terrein van de kerk werken, werden 217 Early Childhood Development Centers toegevoegd, die 21.000 kinderen tussen de drie en zes jaar opvangen en onderwijzen. De Sunrise Christian School voor 850 wezen van de genocide bezweek onder een lening met een rentepercentage van 18 procent ; de lening werd geherfinancierd tegen 6 procent, waardoor het mogelijk werd niet alleen kostendekkend te werken maar ook haar diensten verbeteren. Er werd een winstgevend hogere opleiding met 900 studenten opgericht; Molybura Technical College, eigendom van het bisdom, omvat starterscentra en onderwijs in vakbekwaamheden zoals timmeren, een restaurant uitbaten (hetgeen een tweeledig doel dient: onderwijzen en eten serveren), waterkracht, civiele techniek, horeca en toerisme, elektrische en elektronische engineering, computertechniek en bedrijfskunde. Er zijn andere commerciële ondernemingen gestart, waardoor banen worden gecreeërd, om fondsen voor het bisdom aan te vullen, en om te demonstreren hoe men een bedrijf kan starten en runnen; deze omvatten het maken van bakstenen, goedkope huizenbouw, een hotel en een bedrijfsgebouw. Naast 650 spaar- en leengroepen (elk met ongeveer 20 leden), werd een kerkontwikkelingsfonds opgericht om grotere zakelijke leningen mogelijk te maken, tegen een tarief van tien procent rente.

Financieel gezien is het bisdom gezonder dan ooit; de bijdragen van de parochie zijn in sommige gevallen gestegen met 300 procent; er zijn vijfendertig nieuwe kerken gesticht; en 650 banen zijn toegevoegd.

3.7 Een voorbeeld uit Noord-Amerika: commercieel gebruik van kerkgebouwen.

Kerken worden niet alleen door God gezegend met mensen; veel kerken hebben andere middelen, inclusief fysieke voorzieningen. Maar kerkgebouwen worden over het algemeen onderbenut. Ze zijn op zondag actief in gebruik en waarschijnlijk ook een paar andere dagen in de week voor andere kerkelijke activiteiten, maar in het algemeen blijven ze vacant en inactief.

Sommigen zullen misschien beweren dat het kerkgebouw een heilige plaats is die alleen gebruikt mag worden voor aanbidding en gelijke doeleinden. Een dergelijke opvatting van gebouwen is echter moeilijk te rechtvaardigen vanuit nieuwtestamentische leringen, die de ware woonplaats van God beschrijven als bij de Christelijke gelovige, door de inwoning van de Heilige Geest (1 Kor 3:16; 6:19). Tijdens de eerste drie eeuwen van haar bestaan hadden kerken helemaal geen reguliere gebouwen. Het kerkgebouw is alleen een ontmoetingsplaats, niet een heilige plaats of een tempel. De fysieke voorziening is een onderdeel van Gods voorziening, aan het lichaam van Christus toevertrouwd om voor veel nuttige doeleinden te worden gebruikt, waaronder het genereren van inkomsten voor de kerk.

South Fellowship Church is gevestigd in Littleton, Colorado, VS. Pastor Brad Strait (nu senior predikant van Cherry Creek Presbyterian Church in Greenwich Village, Colorado) diende als senior pastor in South Fellowship Church van 1993 tot 2007. Twee jaar voordat hij ermee instemde herder te worden van deze gemeente, begon South Fellowship Church op zoek te gaan naar een locatie bij een winkelcentrum om een kerk te bouwen voor de eredienst. De kerk kwam samen in een auditorium van een middelbare school en men had de overtuiging dat de kerk bestaat uit een bijeenkomst van christenen, niet uit een gebouw. Wat was hun motivatie om te zoeken naar een locatie in een commercieel centrum? Hun verlangen naar het bereiken van de gemeenschap, maar ook om extra inkomsten te genereren voor de kerk.

Op een dag, pastor Strait was toen de senior pastor, kwam de eigenaar van Kiddy Academy, een kinderdagverblijf dat een van de huurders was in het winkelcentrum, naar het kerkkantoor en deelde mee dat hij de ruimte verliet. Pastor Strait dacht dat het een kans kon zijn voor de kerk om extra inkomsten te genereren en tegelijkertijd dienstbaar te zijn aan de gemeenschap. De kerk nam het kinderdagverblijf over en begon het te exploiteren als het South Fellowship Learning Center. Het bloeide en heeft een goede reputatie en waardering gekregen van de gemeenschap voor zijn zorgzame service.

Bij een andere gelegenheid schonk een van de gemeenteleden anoniem 1 miljoen dollar aan de kerk. Het bestuur van oudsten besloot om wat schulden af te betalen en een vrijgekomen ruimte in het winkelcentrum te huren, en hier werd een coffeeshop gestart, genaamd Solid Grounds. Het kostte de kerk ongeveer een \$500.000,- en vijf jaar om het break-evenpunt te bereiken, maar het heeft de kerkleden een uitstekende gelegenheid gegeven om zich te mengen met niet-christenen op een niet-invasieve manier en zo velen tot geloof in Christus te brengen.

South Fellowship Church is een voorbeeld van een progressieve kerk die haar gebouw niet alleen tijdens de zondagse eredienst gebruikt, en zo extra inkomsten genereert en de kerk verbindt met de gemeenschap door het innovatief opbouwen van relaties. Mensen waarderen het dat de kerk voorziet in uitstekende zorg voor hun kinderen en koffie van goede kwaliteit biedt op een vriendelijke plek van ontmoeting. Natuurlijk ondervond de kerk enige weerstand, maar het oudstenbestuur en pastor Strait waren in staat dit verzet te overwinnen met overreding en onderricht. 'Het kerkgebouw zou voor meer moeten worden gebruikt dan de zondagse erediensten alleen, en kan zo relevant zijn voor de gemeenschap die het bedient. Een van de manieren waarop dit kan is door het tegen een redelijke vergoeding leveren van een commercieel waardevolle dienst aan de gemeenschap, waardoor zowel financiële rijkdom voor de kerk als sociale rijkdom voor de gemeenschap wordt gecreëerd', zei pastor Strait.¹⁶

4.0 Welke beperkingen of waarschuwingen zouden er moeten zijn voor de kerk die een actieve rol wil hebben bij het creëren van rijkdom.

Hoe moeten we naar de voorbeelden kijken, zoals die van de Shyira Diocese en de South Fellowship Church, waar kerken verder gaan in het opleiden van hun leden voor het creëren van rijkdom (welvaart), en rechtstreeks betrokken worden bij commerciële inspanningen? Zijn er beperkingen of voorzorgsmaatregelen die moeten worden genomen voordat de kerk een actieve rol krijgt bij het creëren van welvaart?

4.1 Kerken als bedrijven

Met de opkomst van de megakerk, samen met de verspreiding van televisie en internet bij het uitzenden van preken, is er een wildgroei aan boeken, video's en andere religieuze voorwerpen ontstaan, die door kerken worden verkocht als handelswaar, dit naast de inkomsten uit het verhuren van onroerend goed dat in eigendom is van de kerk. CNN bracht in januari 2010 een nieuwsbericht waarin Scott Thumma, een professor aan het Hartford Seminary zei dat 'de megakerk gemiddeld ongeveer 6,5 miljoen dollar aan inkomen heeft per jaar. Als je alle megakerken in de VS bij elkaar zet, kom je makkelijk tot een bedrag van miljarden dollars.'¹⁷ In hetzelfde rapport werd beweerd dat megakerken niet uitsluitend een Amerikaans fenomeen zijn, maar dat kerken die op zondag meer dan 15.000 mensen trekken bestaan in Guatemala en andere delen van de wereld.¹⁸

---

¹⁶ From personal telephone conversation with Jeffrey Lee on April 6, 2017

¹⁷ See <http://www.cnn.com/2010/WORLD/americas/01/21/religion.mega.church.christian/>

¹⁸ Warren Bird of Leadership Network has posted a listing of the megachurches in various regions of the world outside North America (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1YIKShcapvO6LatV5WG7P4XXczuoaw9EAfKv3IMJwXnQ/edit?hl=en_US#gid=0), which includes 39 churches in Asia, 22 churches in Africa, 16 churches in Latin America and one church in Oceania, all with attendance of 15,000 or more. The Hartford Institute of Religion Research has a web site listing megachurches in the United States with attendance of 1300 or more, including 28 with attendance of 15,000 or more. See <http://www.hartfordinstitute.org/megachurch/database.html>.

Andere nieuwsuitzendingen, zowel christelijk als seculier, hebben artikelen en nieuwsclips gepubliceerd over kerken die als bedrijf worden gerund en zo fondsen genereren die de operationele kosten dekken, en hoge lonen betalen aan hun leiders zoals we ook zien bij grote bedrijven. Dit heeft geleid tot een publiek debat over de scheiding van kerk en bedrijf. In landen waar kerken vrijgesteld zijn van het betalen van belasting heeft deze kwestie juridische implicaties. Vanuit regeringen die vijandig staan tegenover het christendom of enige vorm van religie, evenals vanuit seculiere organisaties, groepen van algemeen belang en mediapersoonlijkheden, is er een groeiende vraag om kerken als bedrijven te behandelen als het gaat om belasting betalen.

4.2 Argumenten voor en tegen kerken die als bedrijf opereren.

Veel kerkleiders hebben gepleit voor of tegen het runnen van kerken als bedrijven. Degenen die voorstander zijn wijzen naar de positieve aspecten van een goed geleid bedrijf, zoals het verantwoordelijk houden van het personeel, het gericht zijn op het bereiken van nieuwe markten en het maken van strategische plannen voor toenemende effectiviteit. Daarentegen leggen zij die er tegen zijn dat kerken een bedrijfsmodel volgen de nadruk op het belang van de kerk als een gezin waarin liefde voor mensen en gehoorzaamheid aan God voorrang hebben op efficiëntie en strategische planning.

4.3 Door de kerk gesubsidieerde bedrijven kunnen bedrijven met een winstoogmerk verdrijven.

Een onbedoeld gevolg van het bezitten en runnen van bedrijven door kerken kan de financiële insolventie zijn van andere bedrijven met een winstoogmerk. Het is niet langer ongebruikelijk dat kerken actief zijn op het gebied van kinderdagverblijven, boekhandels, culinaire scholen, financiële diensten, congreszalen, gemakswinkels, coffeeshops, restaurants en dergelijke. Om de stijgende kosten van gebouwen en personeel te dekken beginnen kerken zich nu in bedrijfsactiviteiten te wagen om zo hun inkomstenstromen uit te breiden. De kerk als non-profitorganisatie heeft echter een oneerlijk voordeel, door de lagere belastingdruk en het vrijwillig geïnvesteerde kapitaal, dit tegenover hun concurrenten die kapitaal moeten investeren of lenen tegen marktrentes en belasting moeten betalen over hun inkomen. In India gingen veel christelijke boekwinkels failliet toen ze concurrentie kregen van een grote christelijke non-profitorganisatie die boeken onder de marktprijs begon te verkopen, immers hun inventaris werd gedoneerd of sterk gesubsidieerd door hun donateurs. Als het ons doel is om het creëren van rijkdom aan te moedigen, moeten we de creators van rijkdom steunen door hen in staat te stellen hun roeping als zakenman/vrouw te vervullen en op onze hoede zijn voor het opbouwen van structuren die het tegenovergestelde effect hebben.

4.4 Risico's om af te dwalen

Een van de gevaren van de kerk die een bedrijfsmodel aanneemt, is dat ze haar missie uit het oog kan verliezen en ten prooi kan vallen aan het verlangen om het rendement op de investering van geld te verhogen, in plaats van het nastreven van het doel zoals aangegeven

wordt in Handelingen 2:42.¹⁹ We moeten niet vergeten dat het God is die zijn kerk bouwt, niet de mens. De kerk is uniek, in tegenstelling tot welke menselijke organisatie dan ook. Alle inspanningen om zakelijke activiteiten te ontplooiën, anders dan op functionele gebieden zoals administratie, boekhouding, technologie, enz. kunnen afdwalen veroorzaken. De afgelopen tijd zijn we getuige geweest van vele trieste voorbeelden van predikanten die hun bediening begonnen met goede bedoelingen en visie, maar omdat ze matig succes hadden in hun werk begonnen ze op hun eigen plannen te vertrouwen in plaats van te steunen op Gods leiding. Voordat ze het wisten, waren hun plannen volledig gericht op financiële voordelen in plaats van Koninkrijksgroei.

4.5 Gevaren voor predikanten die ongepaste controle willen uitoefenen.

Af en toe gaan predikanten buiten hun roeping met hun gemeente om. Ze willen de controle krijgen over de zakelijke of financiële belangen van hun kerkleden. Wat begint met gebed en raad voor hun leden en hun zaken, eindigt soms met strenge instructies voor het runnen van hun bedrijf. Dit gaat vergezeld met verzoeken om betaling van een deel van de winst aan de kerk of aan de voorganger zelf, in ruil voor het vrijgeven van Gods zegeningen voor het bedrijf. De slachtoffers van dergelijke uitbuitingspraktijken zijn niet alleen de armen of de analfabeten, steeds vaker vindt men ze bij de rijke elite in stedelijke centra over de gehele wereld. Meestal gaan dergelijke uitbuitingsmethoden hand in hand met het ontbreken van onderwijs over het priesterschap van alle gelovigen, zoals uitgelegd in 1 Petrus 2: 4-10.

5.0 Welke bronnen zijn beschikbaar die ondernemers.

Welke bronnen zijn beschikbaar voor kerken die ondernemers willen verlichten, onderwijzen, toerusten en bekrachtigen zodat zij in staat zijn rijkdom te creëren voor transformatie?

5.1 Voorbeelden en casestudy's

(a) Voorbeelden uit de nieuwtestamentische kerk

Het Nieuwe Testament noemt veel voorbeelden van mensen in de vroege kerk die hun onderneming deden groeien, soms voordat ze zich exclusief op de christelijke bediening gingen richten, en soms bleven zij dit werk voortzetten naast hun bediening. Jezus zelf groeide op in het huis van een timmerman (Matt 13:55) en werd door mensen in zijn geboorteplaats 'de timmerman' genoemd (Marcus 6: 3). Vermoedelijk werkte hij fulltime in dat beroep totdat hij op ongeveer dertig-jarige leeftijd zijn openbare bediening begon (Lucas 3:23), waarna hij werd ondersteund door bijdragen (*bijv.* Lucas 8: 1-3; Johannes 12: 5-6).

Onder de discipelen die Jezus riep waren verschillende vissers, waaronder Jakobus en Johannes, die voor het bedrijf van hun vader ook mannen inhurden (Markus 1: 19-20).

---

¹⁹ 'They devoted themselves to the apostles' teaching and to the fellowship, to the breaking of bread and to prayer.'

Hoewel sommige van de discipelen kort na de opstanding weer zijn gaan vissen, is er geen bewijs dat een van deze dit bleef doen nadat Jezus hen zijn opdracht had gegeven bij zijn hemelvaart. In 1 Korintiërs 9: 4-6 suggereert Paulus dat Petrus en de andere apostelen steun kregen van de kerken, en hun inkomen niet hoefden te verdienen met een bedrijf.

Toch was Paulus, vanwege de houding die hij tegenkwam in sommige steden waar hij kerken begon, en vanwege zijn verlangen om een persoonlijk voorbeeld te geven van hard werken en vrijgevigheid, gewoon om zichzelf en andere leden van zijn team te steunen door het uitoefenen van zijn vak, het maken van tenten, soms ook in samenwerking met anderen zoals Priscilla en Aquila.²⁰ Maar zelfs Paulus verwelkomde steun van kerken als die hem soms vrij hadden gezet om zich fulltime aan het werk van prediking en onderwijs te kunnen wijden.²¹

Vermoedelijk was een van de factoren die Priscilla en Aquila in staat stelden om in een aantal verschillende steden te wonen en te werken²² hun vermogen om in hun levensonderhoud te voorzien door het maken van tenten. Lydia daarentegen was een voorbeeld van iemand die een bedrijf had, dat zij in de loop van de tijd op één plek ontwikkelde, en die haar huis als ontmoetingsplaats gebruikte voor de kerk in Filippi.²³

(b) Voorbeelden uit de kerkgeschiedenis

Voorbeelden die nader onderzoek verdienen zijn de bedrijven die in het VK zijn opgericht door Quakers en zijn geïnspireerd door Quaker-onderwijs, waaronder bedrijven als Barclay's Bank en Cadbury's chocolaatjes.²⁴ Een ander gebied om nader te bezien is de geschiedenis van onderlinge handelsmaatschappijen in het VK - *bijv* Halifax Building Society - die werden opgericht door kerken, waar leden hun fondsen zouden bundelen, degenen helpen die geen baan hadden, en onderhandelen over kortingen. De kerk voorzag in een platform voor waarheid en vertrouwen, een context waarin zaken kunnen floreren.²⁵ Aanvullende voorbeelden zijn onder meer de christenen die het evangelie langs de zijderoute verspreidden, de Moraviërs, het werk van Hans Nielsen Hauge in Noorwegen,²⁶ en het werk van William Carey in India.

(c) Aanvullende hedendaagse voorbeelden

Veel andere voorbeelden van bedrijfsontwikkeling in verband met plaatselijke kerken en netwerken kunnen worden genoemd, naast de reeds gepresenteerde casestudy's, maar deze kunnen niet allemaal gedetailleerd beschreven worden in deze studie. Een medewerker in de gezondheidszorg in Ethiopië bevestigt het nieuws dat nieuwe kerken bedrijven oprichten in Ethiopië, gesticht door Ethiopiërs die teruggekeerd zijn uit andere landen. Een Indiase ondernemer merkt dat meer kerken in India hun leden aanmoedigen om zaken te doen. Grote kerkelijke organisaties die BAM hebben aangenomen zijn de Assemblies of God (zowel VS als Rusland) en Foursquare Missions International. ACTS Academy of Higher Education

---

²⁰ Acts 18:1-3; Acts 20:34-36; 1 Cor 9:3-23 (especially verses 6, 12, 15).

²¹ Acts 18:5; Phil 4:10-19.

²² Including Rome, Corinth, and Ephesus; see Acts 18:2, 18-19; Rom 16:3; 1 Cor 16:19; 2 Tim 4:19

²³ Acts 16:14-15, 9:40

²⁴ See summary in the blog by Bridget Adams and Manoj Raithata on the BAM Global web site—<http://businessasmission.com/building-kingdom-business/>—excerpted from the book *Building the Kingdom through Business* by the same authors.

²⁵ Example cited by Ram Gidoomal, Chairman of Traidcraft and CottonConnect, and Chairman of the Board of the Lausanne Movement (2011 – 2017), in conversation 11 January 2017, who discovered some of this history when running for mayor of London in 2000 and 2004.

²⁶ See <http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2011/04/Hauge-.pdf>

(Bangalore, India) werkt samen met de Church of God of Prophecy om predikanten uit Afrika, Azië en het Caribisch gebied op te leiden, met een focus op ondernemerschap, geïntegreerd in cursussen op bachelor- en masterniveau. Het Kingdom Business Community in Indonesië,²⁷ met ongeveer 7.000 BAM-bedrijven, ontstond uit de Abba Love Church in Jakarta.

5.2 Professionele Trainingen en Opleidingen²⁸

- Bakke Graduate University offers an online course in the Theology of Work [TOW 701] (<http://www.bgu.edu/theology-work-8>).
- Biola University's Crowell School of Business in La Mirada, California, USA, offers both bachelor's degrees and master's degrees with an emphasis on 'business as ministry' (<https://www.biola.edu/crowell>).
- Christian Heritage College in Queensland, Australia offers a variety of undergraduate and postgraduate business courses (<http://www.chc.edu.au>).
- Life Pacific College in San Dimas, California, USA offers a Bachelor of Arts in Business Administration (<http://lifepacific.edu>).
- Oikonomia Network consists of 20 partner seminaries in North America with programs helping pastors equip people for whole-life discipleship, including the workplace (<http://oikonomianetwork.org>).
- Western Seminary Center for Leadership Development offers video courses toward a certificate (<https://www.westernseminary.edu/ministry/center-for-leadershipdevelopment>).

5.3 Informele Trainingen en Opleidingen²⁹

- Asian Access has recently launched cohorts for business leaders in Korea and India (<http://www.asianaccess.org> , <http://asianaccess.biz>).
- Business as Mission Training offers a three-week course as well as an eight-week summer internship (<http://bamtraining.org>).

---

²⁷ See <http://kingdombusiness.community>

²⁸ Deze opleidingen en internet links zijn niet geverifieerd op actuaiteit.

²⁹ Deze opleidingen en internet links zijn niet geverifieerd op actuaiteit.

- C12 Group is the largest North American network for CEO's, business owners and executives (www.C12Group.com)
- Center for Faith and Work at Le Tourneau University lists ideas for how churches can impact the workplace (<http://centerforfaithandwork.com/article/15-steps-churchescan-take-impact-workplace>) .
- Center for Faith and Work at Redeemer Church, New York City sponsors the Gotham Fellowship—a nine-month cohort-based training for integration of faith and work— 31 and the Theology of Work Project with resources for pastors and small groups (<https://www.faithandwork.com> , <http://www.faithandwork.com/programs/1-gotham-fellowship>) .
- Convene helps successful business leaders to build their business while integrating their faith (<http://www.convenenow.com>) . Fellowship of Companies for Christ International (<https://www.fcci.org>) .
- Halftime Institute founded by Bob Buford (<http://halftimeinstitute.org>) .
- London Institute of Contemporary Christianity Work Forum has training courses, small group resources, book recommendations, and ideas for churches (<http://www.licc.org.uk/work-forum/>) .
- Made to Flourish has resources and training for a network of pastors seeking to connect Sunday faith to Monday work for their churches (<https://www.madetoflourish.org>) .
- Max De Pree Center for Leadership at Fuller Theological Seminary (<https://depree.org>) .
- Mockler Center for Faith and Ethics in the Workplace at Gordon-Conwell Theological Seminary (<http://www.gordonconwell.edu/resources/The-Mockler-Center.cfm>).
- Nehemiah Project trains and supports kingdom companies in 22 countries through Biblical Entrepreneurship training, coaching and access to capital (<https://nehemiahproject.org/>) .
- Partners Worldwide has Business Curriculum for Small and Medium Enterprises used in 27 countries (<http://www.partnersworldwide.org>) .
- Repurposing Business helps leaders and corporations to discover and implement personal and corporate callings, thereby transforming communities and nations (<http://www.repurposing.biz>).
- SfK Missional Business Academy—part of SfK (Synergy for the Kingdom) Ministries (www.sfkministries.org) .
- Western Seminary Center for Leadership Development (<https://www.westernseminary.edu/ministry/center-for-leadership-development>).

5.4 Boeken

- Brouwer, Douglas J. What Am I Supposed To Do with My Life? Asking the Right Questions. Grand Rapids: Eerdmans, 2006.
- Comer, John Mark. Garden City: Work, Rest, and the Art of Being Human. Grand Rapids: Zondervan, 2015.
- Cosden, Darrell T. The Heavenly Good of Earthly Work. Ada: Baker Academic, 2006. • Greene, Mark. Thank God It's Monday. 3rd ed. Milton Keynes: Scripture Union, 2011.

- Keller, Timothy. Every Good Endeavor: Connecting Your Work to God's Plan for the World. New York: Penguin, 2012.
- Knapp, John C. How the Church Fails Businesspeople (And What Can Be Done about It). Grand Rapids: Eerdmans, 2011.
- Mbanda, Laurent. From Barefoot to Bishop: A Rwandan Refugee's Journey. Cleveland: Changing Lives Press, 2017.
- Miller, Darrow LifeWork: A Biblical Theology for What You Do Every Day. Seattle: YWAM Publishing, 2012. 32
- Miller, David W. God at Work: The History and Promise of the Faith at Work Movement. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Nelson, Tom. Work Matters: Connecting Sunday Worship to Monday Work. Wheaton: Crossway, 2011.
- Pollard, C. William. The Tides of Life: Learning To Lead and Serve as You Navigate the Currents of Life. Wheaton: Crossway, 2014.
- Pratt, Tom, Jr., and Chad Brand. Seeking the City: Wealth, Poverty, and Political Economy in Christian Perspective. Grand Rapids: Kregel Academic, 2013.
- Seebeck, Doug and Timothy Stoner. My Business, My Mission: Fighting Global Poverty through Partnerships. Grand Rapids: Faith Alive Christian Resources and Partners Worldwide, 2009.
- Sherman, Doug and William Hendricks. Your Work Matters to God. Colorado Springs: NavPress, 1990.
- Stevens, R. Paul. Doing God's Business: Meaning and Motivation for the Marketplace. Grand Rapids: Eerdmans, 2006.
- _____. Work Matters: Lessons from Scripture. Grand Rapids: Eerdmans, 2012.
- Stevens, R. Paul and Alvin Ung. Taking Your Soul to Work: Overcoming the Nine Deadly Sins of the Workplace. Grand Rapids: Eerdmans, 2010.
- Winter, Bruce W. Seek the Welfare of the City: Christians as Benefactors and Citizens (First-Century Christians in the Graeco-Roman World). Grand Rapids: Eerdmans, 1994.
- Witherington, Ben, III. Work: A Kingdom Perspective on Labor. Grand Rapids: Eerdmans, 2011.
- Wittmer, Michael E. Heaven is a Place on Earth: Why Everything You Do Matters to God. Grand Rapids: Zondervan, 2009.
- Wong, Kenman L. and Scott B. Rae. Business for the Common Good. Downers Grove: InterVarsity, 2011.

5.5 Websites and Blogs

- Business as Mission Nederland (<http://businessasmission.nl>)
- Business as Mission (<http://businessasmission.com>).
- Business 4 Blessing Alliance (<https://b4blessing.com>) .
- Gospel Coalition channel on Faith and Work (<https://www.thegospelcoalition.org/channel/faith-and-work>) .

- Greg Forster blog on Gospel Coalition site on 'Faith and Work: What Needs to be Read and What Needs to be Written' (<https://www.thegospelcoalition.org/article/faithand-work-what-needs-to-be-read-and-what-needs-to-be-written>).
- Mats Tunehag's web site offers BAM material in 18 languages (<http://matstunehag.com/bam-material-in-18-languages/>).
- <http://centerforfaithandwork.com/>

5.6 Audio and video materials

- Mats Tunehag's website has links to 14 BAM videos (<http://matstunehag.com/videos/>).
- <https://businessasmission.com/library/>

Appendix

Consultation on Wealth Creation (CWC): Background and Context.

The CWC was not just an event. The Consultation held in Thailand, in March 2017, was a part of a consultative process, which in turn is part of broader, longer, and on-going conversations related to issues like the church, business, poverty, wealth creation, and missions.

Therefore, it is important to understand the background and context of each CWC report. They are important pieces of a bigger puzzle. To understand the picture that is emerging, as we put the pieces together, one needs to see some of the other key pieces.

The CWC is yet another outcome of the historic commitments adopted in the Lausanne Covenant of 1974. Here, while committing themselves to the importance of evangelism, evangelicals also expressed repentance for 'having sometimes regarded evangelism and social concern as mutually exclusive'. Wealth creation for the economic betterment of our world is one of those neglected social concerns; and it is this that the CWC addresses.

All CWC participants were presented with a list of required reading. These readings all related to the CWC assignment of exploring the Role of Wealth Creation in Holistic Transformation of People and Societies.

The CWC was partly a follow up of the Lausanne Global Consultation on Prosperity Theology, Poverty and the Gospel held in April 2014. Thus, all needed to be familiar with the Atibaia Statement: <https://www.lausanne.org/content/statement/atibaia-statement> (more information below).

The Lausanne Global Consultation on Wealth Creation was in collaboration with BAM Global, and thus some of its work and reports were included in the required reading.

'Why Bother with Business as Mission', by Mats Tunehag

<http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2011/04/Why-Bother-with-Business-asMission-v-18-April-2017.pdf>

The executive summaries of three BAM Think Tank Reports

- Biblical Foundations for Business as Mission <http://bamglobal.org/report-biblical/>
- Business as Mission and the end of Poverty <http://bamglobal.org/report-bop/>
- Business as Mission in Haiti <http://bamglobal.org/report-haiti/>

CWC is linked with three other global consultations that dealt with similar issues, held 2004, 2009, and 2014.

The Lausanne BAM Issue Group.

The first BAM Global Think Tank was held under the auspices of Lausanne. The Business as Mission Issue Group worked for a year, addressing issues relating to God's purposes for work and business, the role of business people in church and missions, the needs of the world and the potential response of business. It summarized its findings in the BAM Manifesto (2004). Here are a few excerpts, to illustrate a growing consensus among leaders that wealth creators are called by God to serve in business.

- We believe that God has created all men and women in His image with the ability to be creative, creating good things for themselves and for others—this includes business.
- We believe in following in the footsteps of Jesus, who constantly and consistently met the needs of the people he encountered, thus demonstrating the love of God and the rule of His kingdom. • We believe that the Holy Spirit empowers all members of the Body of Christ to serve, to meet the real spiritual and physical needs of others, demonstrating the kingdom of God.
- We believe that God has called and equipped business people to make a Kingdom difference in and through their businesses.
- We believe that the Gospel has the power to transform individuals, communities and societies. Christians in business should therefore be a part of this holistic transformation through business.
- We recognise the fact that poverty and unemployment are often rampant in areas where the name of Jesus is rarely heard and understood.
- We recognise that there is a need for job creation and for multiplication of businesses all over the world, aiming at the quadruple bottom line: spiritual, economical, social and environmental transformation.
- We recognise the fact that the church has a huge and largely untapped resource in the Christian business community to meet needs of the world—in and through business—and bring glory to God in the market place and beyond.

- See also BAM Manifesto:

<http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2011/04/BAM-MANIFESTO-2.pdf>

Wheaton Consultation

A global consultation on **Business as Integral Calling** was held in Wheaton, Illinois in October 2009. It brought together leaders from the realms of business, non-profit organizations, and Christian ministry with theologians and academic leaders in business, economics, and missions. Excerpts from the **Declaration**:

Lamentations

- We lament that the church and business itself have undervalued business as a vehicle for living out Christ's calling, and have relied excessively on non-profit approaches that have resulted in dependence, waste, and an unnecessary loss of human dignity.

Celebration of Faith and Hope

- We celebrate the growing movement of people seeking to be used by God and to deploy business economic activity for God's Kingdom.
- Business can create value, provide the dignity of work, and transform communities by improving livelihoods.
- Business can be an integral calling to proclaim and demonstrate the Kingdom of God by honoring God, loving people, and serving the world.
- Business can also provide a powerful opportunity for the transformation of individuals to achieve their full potential for creativity and productivity and to flourish and experience a life of abundance as envisioned by the Kingdom of God.
- Business can be used to help restore God's creation from its degraded state.
- It is our deep conviction that businesses that function in alignment with the core values of the Kingdom of God are playing and increasingly should play an important role in holistic transformation of individuals, communities and societies.
- See also Wheaton Declaration: <http://matstunehag.com/wp-content/uploads/2017/05/Wheaton-Declaration.pdf>

Atibaia Consultation

Wealth creation and distribution were discussed as part of the **Lausanne Global Consultation on Prosperity Theology, Poverty and the Gospel** held in Atibaia, Brazil in 2014. The consultation affirmed that sharing wealth is good and biblical, but wealth distribution is too often our main response to meeting peoples' needs. It identified the need to seek increasingly to understand how businesses can bring solutions to global issues, including poverty and human trafficking. The notion of simplicity as a universal value was also challenged, and needed to be addressed further.

The Atibaia Statement is quite long, but here are a few excerpts related to wealth creation, business and the poor.

- Christians are called not only to give and share generously, but to work for the alleviation of poverty. This should include offering alternative, ethical ways, for the creation of wealth and the maintenance of socially-responsible businesses that empower the poor and provide material benefit, and individual and communal dignity. This must always be done with the understanding that all wealth and all creation belong first and foremost to God.
- We acknowledge that, in the global market economy, one of the most effective tools for the elimination of poverty is economic development, and yet evangelicals have often failed to promote value-driven business solutions to poverty.
- How can we more effectively work for the establishment of creative, ethical, and sustainable business endeavors in the fight against poverty?
- See also **Atibaia Statement**: <https://www.lausanne.org/content/statement/atibaiastatement>